

Diplomová práce

Bytový blok | Žižkov

Bc. Dan Gronwaldt

Vedoucí diplomové práce
prof. Ing. arch. Ján Stempel

Odborní asistenti
Ing. arch. Ondřej Beneš, Ph.D.
Ing. arch. Jan Jakub Tesař, Ph.D.

Odborná konzultace - TZB
Ing. Jan Míka

Odborná konzultace - PBŘ
Ing. Stanislava Neubergová, Ph.D.

Fakulta architektury
České vysoké učení technické v Praze
zimní semestr 2020

OBSAH

01	ÚVOD	7
02	ANALYTICKÁ ČÁST	11
	historie lokality	12
	schwarzplan	16
	fotografie stávajícího stavu	18
	schwarzplan	22
	struktura zástavby	23
	funkční využití	24
	funkční využití parteru	25
	podlažnost	26
	zeleň	27
	doprava	28
	obraz města	29
	územní plán	30
	vyhodnocení	31
04	NÁVRH	33
	autorská zpráva	35
	schwarzplan	36
	program	37
	koncept	38
	situace	42
	vizualizace - exteriér	44
	půdorysy	58
	řezopohledy	74
	pohledy	82
	vizualizace - interiér	90
	bytové sekce	94
	vizualizace - byty	124
	bilance	131
04	ZÁVĚR	133
	poděkování	135
	dokladová část	136
	zdroje	139

TÉMA

Téma bydlení, resp. nutnost úkrytu a přístřešku je spjata s člověkem již od dob kam sahá lidská historie. Možnost bydlení patří mezi základní existenční potřeby a požadavky člověka.

Na přelomu dvacátého století se stává sídlo hlavním cílem lidského stěhování z venkova za prací. Městské bydlení je společně s veřejnou vybaveností a nabídkou pracovních příležitostí důležitým kritériem při posuzování kvality života a kvality samotného sídla.

Avšak v posledních letech se samotné téma bydlení v mnoha světových metropolích stává velmi diskutovaným tématem. Rostoucí a vyšší životní úroveň, pracovní místa a další vidiny lákají do měst stále větší a větší počet lidí. Rychle rostoucí počet obyvatel však trh s nemovitostmi a městskými byty nestíhá obsluhovat. Poptávka převyšuje nabídku a ceny bytových jednotek stále rostou. Trh, tedy výstavba nových bytových domů či transformace stávajících nevyužívaných staveb a areálů, roste jen velmi pomalu a nedokáže reagovat na masivní přísun nových obyvatel. Můžeme tedy říci, že velká města řeší aktuální krizi bydlení.

Velkou roli v současné situaci hrají samozřejmě podnikatelské a investiční záměry, turistický ruch a mnoho dalších faktorů. Dříve dlouhodobé pronájmy stálým obyvatelům nahradily ty krátkodobé. Zejména mám na mysli velmi oblíbený turistický model sdíleného ubytování - např. Airbnb. Pro majitele se jedná o daleko lukrativnější příležitost vlastního výdělků než dlouhodobý pronájem. Tento problém řeší zejména centra měst, která se vlivem turistického ruchu a stále menšího počtu místních obyvatel stává více anonymní.

Současná krize vrcholí a otázkou je, co bude dál. Dle statistik může v Praze patřit až 95% bytového fondu do soukromého vlastnictví. Město proto může jen špatně reagovat na aktuální poptávku. Praha mimo navýšení samotného počtu bytů potřebuje zrychlit proces stavebního řízení a otevřít možnosti výstavbě.

Dovoluji si říci, že téma bydlení bude vždy a za jakýchkoliv podmínek aktuální. Z předchozího textu vyplývá, že téma mé diplomové práce je již několikrát zmiňované **bydlení**.

Zadáním diplomové práce byl návrh novostavby bytového bloku v městské části Praha - Žižkov. Řešené pozemky se nachází mezi městskými parky Parukářka a Vítkov, na ulici Koněvova. Tento pozemek je nyní využíván jako soukromé parkoviště a je ve vlastnictví Univerzity Jana Amose Komenského Praha s.r.o.

Hlavním záměrem bylo doplnění městské struktury o bytový dům s komerčním partem. Svým architektonickým řešením dům reaguje na vysokou vytíženost ulice Koněvova a nabízí obyvatelům atraktivní místo k bydlení v blízkosti centra města.

HISTORIE LOKALITY

KONTEXT

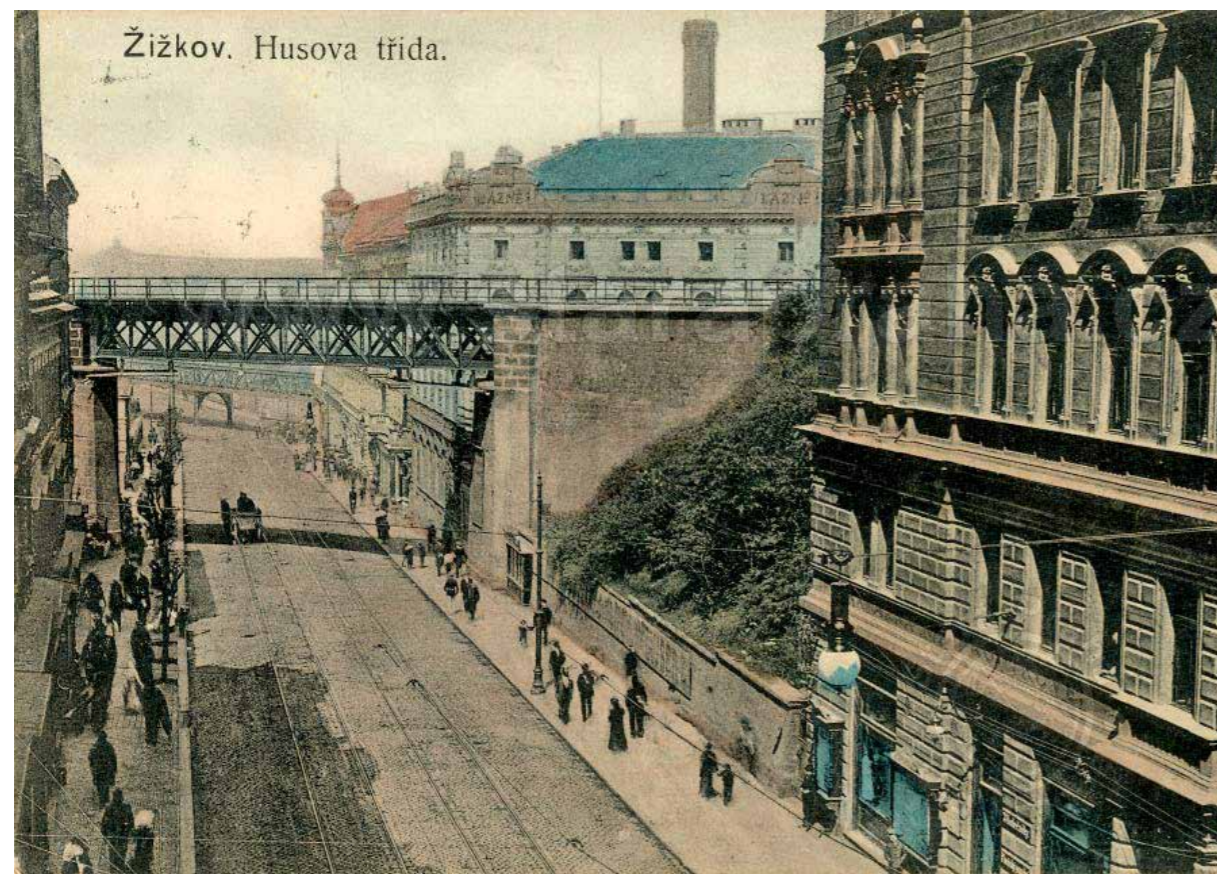
Žižkov je městská čtvrť a katastrální území Prahy, nacházející se východně od jejího centra. V současné době má tato městská část zhruba 60 tisíc obyvatel. Od roku 1960 je Žižkov součástí městského obvodu Praha 3, jehož území je od roku 1990 i územím městské části Praha 3. Žižkov tvoří společně s dalšími částmi Prahy Městskou památkovou zónu Vinohrady, Žižkov, Vršovice.

OSIDLOVÁNÍ A VZNIK ŽIŽKOVA

Území Žižkova tak jak ho známe dnes, nebylo v minulosti příliš hustě osídlené a jednalo se spíše o krajinu za samotnými hradbami tehdejší Prahy. Jedním z prvních důležitých dat byl rok 1358, kdy císař Karel IV. vydal rozhodnutí, aby byla ve vzdálenosti do 3 mil kolem Prahy vysazena vinná réva. Majitelé těchto pozemků byly povinni založit vinice. Pokud tak nemohli učinit z vlastních zdrojů, byl přístup povolen druhým osobám. Celé území dnešního Žižkova od roku 1788 patřilo do části katastrální obce Viničné Hory. Dle soupisu z roku 1837 bylo v obci celkem 66 domů a usedlostí. Za následujících několik desítek let většina usedlostí zanikla a jejich památku nám nyní připomínají jen místní názvy jako Hrabovka, Ohrada, Parukářka nebo Pražačka. Samosprávná obec v roce 1849 získala pojmenování Vinohrady a později v roce 1867 se souhlasem císaře Františka Josefa I. pojmenování Královské Vinohrady.

Obec Královské Vinohrady byla roku 1875 rozdělena na dvě obce s názvy Vinohrady I. (po roce 1877 s názvem Žižkov) a Vinohrady II. (po roce 1877 s názvem Královské Vinohrady).

Obě již rozdělené samosprávné obce ležící za tehdejšími hradbami Prahy, byly posléze v roce 1879 a 1881 povýšeny na města.

Husova Třída | © EPOQUE 1900, spol. s r.o. 2012, all rights reserved

Ve druhé polovině 19. století dochází k začátkům vysoké stavební aktivity. Po ztrátě statusu historického města mohl začít růst zastavěného území. V roce 1843 měla část nynějšího Žižkova pouze 83 usedlíků. O necelých 45 let později bylo ve výkazech o sčítání obyvatel již přes 40 tisíc osob ve více než 750 domech.

HISTORIE VÝSTAVBY

Administrativně vznikl Žižkov rozdělením původních Královských Vinohrad v roce 1875, kterému připadlo kolem 350ti domů. Roku 1881 získal Žižkov status města a toto město se ještě do konce 19. století stalo třetím největším městem v Čechách. Ještě před zbouráním městských hradeb platil pro toto území tzv. demoliční reverz. Šlo o smluvní akt, kde všichni stavebníci museli podepsat reverz na zbourání mocí, která souvisela s případným válečným nebezpečím. Jednalo se o území ve vzdálenosti 600 sáhů od městských hradeb. V případě, že by se Praha ocitla ve válečném konfliktu či v nebezpečí, umožňoval jí tento reverz zbourat veškeré budovy v tomto území, aby případně nemohli sloužit obléhacím vojskům. Majitelé domu a stavebníci neměli nárok na jakoukoliv náhradu škody či kompenzaci. Jednalo se o jeden z dalších důvodů, proč zde nebyla dřívější stavební aktivita tak vysoká a populární.

Výstavba městské části Praha - Žižkov započala primárně kolem hlavních silnic a os, které jí historicky spojovaly s centrem města. Onu hlavní osu města představovala Vídeňská ulice. Ta vedla z Pražského hradu přes Staroměstské náměstí, Celetnou ulicí až k Prašné bráně. Dále vedla na dnešní ulici Husitskou a na ní navazující Koněvovu. Tato pomyslná osa dále směřuje až na Hradec Králové.

Právě druhá polovina 19. století byla vedena v duchu výstavby nových nájemních

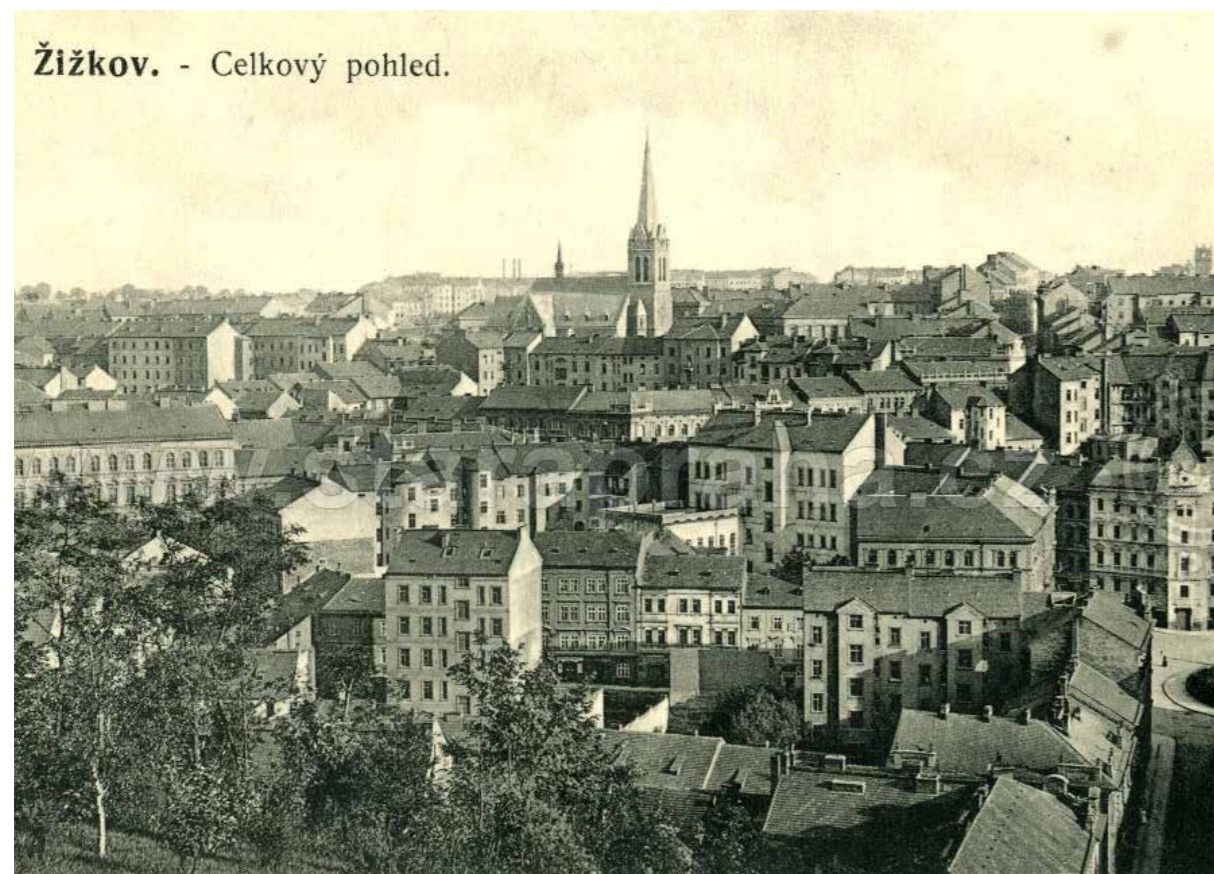
Karlova třída | © EPOQUE 1900, spol. s r.o. 2012, all rights reserved

domů. První z nich byl umístěn na roh dnešních ulic Husitské a Jeronýmovy. V jeho okolí stále přibývaly další a další bytové domy. Jméno, které je pro samotnou žižkovskou výstavbu důležité a již v té době vyčnívalo nad ostatní stavebníky, je postava Karla Hartiga. Jednalo se nejen o stavitele, podnikatele a obchodníka s pozemky, ale především o autora prvního parcelačního plánu této lokality.

Právě parcelace byla zahájena roku 1865 v okolí dnešního Komenského náměstí. Tento rok se stává pomyslným milníkem města. Bývá většinou považován za založení nového Žižkova a od této doby začalo město růst velmi rychlým tempem. Mezi lety 1870-1875 bylo postaveno před 250 obytných domů a celkový rozdíl v počtu obyvatel v tomto desetiletí dosahoval k 17 tisícům osob. Takovým číslem a takovému nárůstu populace se nemohlo rovnat žádné jiné předměstí tehdejší Prahy. Karel Hartig se stal důležitou osobností žižkovské výstavby. Byl to právě on, na jehož popud začaly vznikat bytové domy pro dělníky. Z tohoto důvodu byl samotný Žižkov častokrát označován za dělnickou část města.

V sedmdesátých letech 19. století se začíná s bouráním městských hradeb, které již v té době nesloužily k obrannému účelu hlavního města. Právě pro Nové Město Pražské se jednalo o otevření a snadnější propojení s okolními předměstími, jakými jsou především Královské Vinohrady, Nusle nebo Žižkov. Samotná dostupnost a volné pozemky po městských hradbách opět dávaly možnosti k další výstavbě.

Na celém území, které je definováno a ohraničeno ze severu hřebenem Vítkova a z jihu vrcholem Parukářky, byla navržena pravoúhlá uliční síť. Ta byla následně zastavěna na přelomu století 19. a 20. blokovou zástavbou, typickou pro toto území. Při bližším pohledu se jedná o typické žižkovské pavlačové domy. Hlavní osou celé této městské části zůstává historická Vídeňská ulice, nyní ulice Koněvova procházející

celkový pohled na Žižkov | © EPOQUE 1900, spol. s r.o. 2012, all rights reserved

celým Žižkovem. Zaslouhou velmi vysoké stavební aktivity se město rozrůstalo doslova před očima a na počátku 20. století zde bylo registrováno skoro 60 tisíc obyvatel.

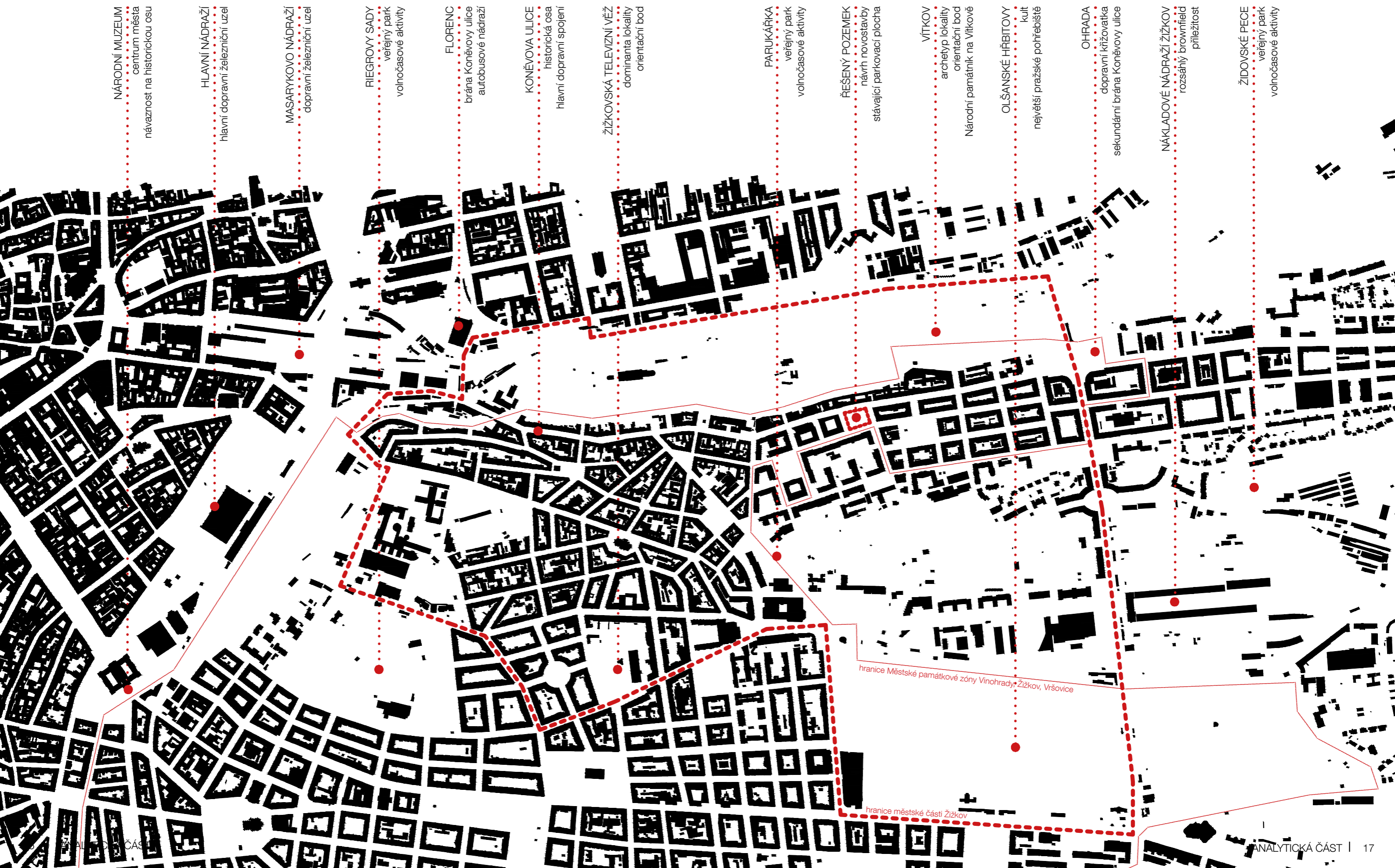
V druhé polovině dvacátého století začalo vedení Prahy uvažovat o rozsáhlé a radikální asanaci a přestavbě celého Žižkova. Hlavním důvodem byla modernizace bytového fondu, jehož převážně pavlačové bytové domy nevyhovovaly moderním urbanistickým, dispozičním a hlavně hygienickým požadavkům. Více než polovina těchto staveb neměla např. ani vlastní připojení vodovodu. Mimo velmi špatné hygienické podmínky v bývalých dělnických čtvrtích vystavěných v průběhu 19. století, byla další důležitou motivací dopravní situace. Předpokládaný nárůst automobilové dopravy počítal s následným kolapsem dopravy a proto bylo počítáno s urychlenou výstavbou komunikačního systému Prahy. Ten měl pomoci především k dopravnímu uvolnění čtvrti a zároveň růstu hodnoty zachovaných domů.

Realizace plánované přestavby začala roku 1977, kdy bylo přesunuto více než 7 tisíc obyvatel staré zástavby na sídliště Jižní Město. První demolice začaly v okolí Olšanského náměstí a dále pokračovaly zbouráním domovních bloků v okolí Komenského náměstí mezi ulicemi Koněvova a Jeseniova. V těchto lokalitách mělo vzniknout nové moderní bydlení. Po samotové revoluci a následných restitučních řízeních a navrácení bytových domů do soukromého vlastnictví se začala městská část Žižkov rekonstruovat do původního bytového fondu.

Díky rekonstrukcím a mnoha volným nezastavěným parcelám Žižkov přitahuje množství stavebních záměrů, developerů a investorů. Příležitostí k výstavbě a doplňování městské struktury je zde mnoho. Díky své poloze a blízkosti nejen městských parků, jako je Parukářka či Vítkov, ale také blízkostí centra, se stává Žižkov velmi zajímavou a atraktivní rezidenční čtvrtí.

Poděbradova třída | © EPOQUE 1900, spol. s r.o. 2012, all rights reserved

NÁRODNÍ MUZEUM
centrum města
návaznost na historickou osu

HLAVNÍ NÁDRAŽÍ
hlavní dopravní železniční uzel

MASARYKOVO NÁDRAŽÍ
dopravní železniční uzel

RIEGROVY SADY
veřejný park
volnočasové aktivity

FLORENC
brána Koněvovy ulice
autobusové nádraží

KONĚVOVA ULICE
historická osa
hlavní dopravní spojení

ŽIŽKOVSKÁ TELEVIZNÍ VĚŽ
dominanta lokality
orientační bod

PARUKÁŘKA
veřejný park
volnočasové aktivity

ŘEŠENÝ POZEMEK
návrh novostavby
stávající parkovací plocha

VÍTKOV
archetyp lokality
orientační bod
Národní památník na Vítkově

OLŠANSKÉ HRBITOVY
kult
největší pražské pohřebiště

OHRADA
dopravní křižovatka
sekundární brána Koněvovy ulice

NÁKLADOVÉ NÁDRAŽÍ ŽIŽKOV
rozsáhlý brownfield
příležitost

ŽIDOVSKÉ PECE
veřejný park
volnočasové aktivity

hranice Městské památkové zóny Vinohrady, Žižkov, Vršovice

hranice městské části Žižkov

FOTOGRAFIE STÁVAJÍCÍHO STAVU

parkovací plocha | pohled na univerzitu Jana Amose Komenského

ulice Ostromečská | pohled směr Národní památník na Vítkově

parkovací plocha | nároží ulic Ostromečská a Roháčova

ulice Roháčova | pohled na nově vznikající projekt Žižkovské pavlače

parkovací plocha | pohled na ulici Koněvova

ulice Roháčova | pohled na liniovou zástavbu na ulici Koněvova

ulice Roháčova | pohled na Univerzitu Jana Amose Komenského

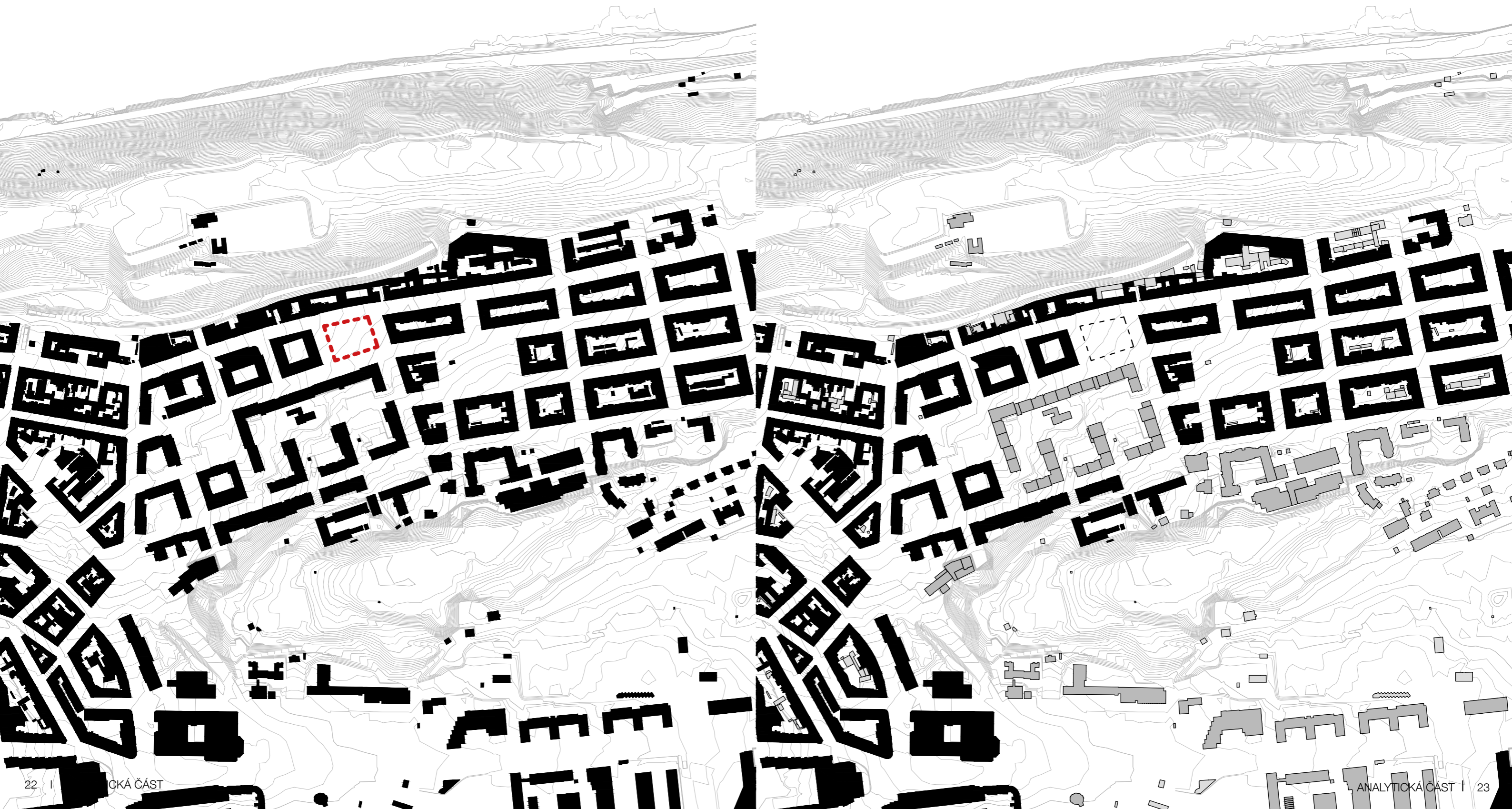
ulice Koněvova | pohled na parkovací plochu

SCHWARZPLAN

- zástavba
- vrstevnice
- řešené území

STRUKTURA ZÁSTAVBY

- blok a liniová zástavba
- kompaktní celky ve formě bloků či liniích staveb respektující uliční frontu
- soliterní zástavba
- doplňkové stavby
- stavby přístřešků, garaží či jiných doplňkových objektů

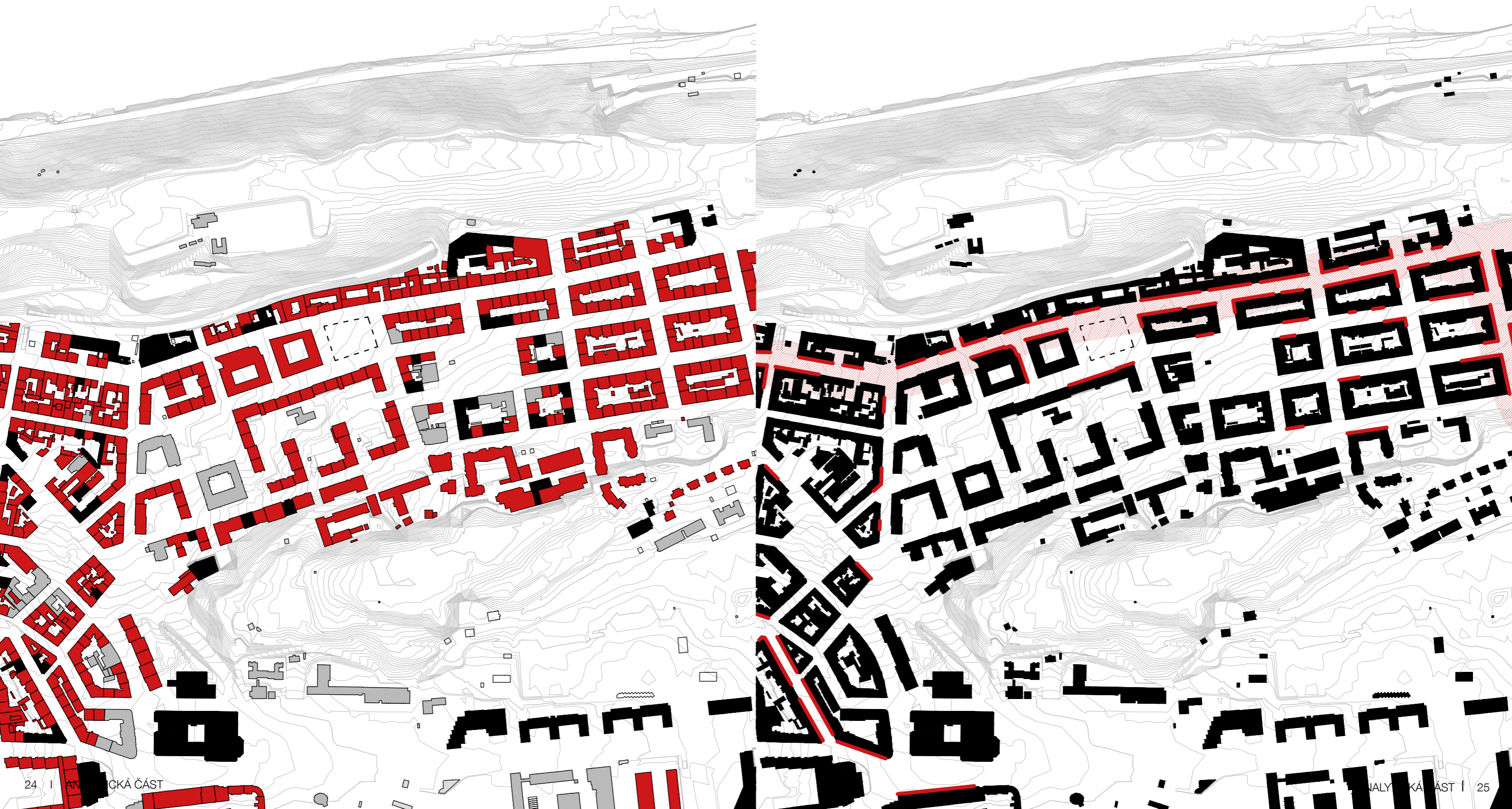

FUNKČNÍ VYUŽITÍ

- bydlení
- převážně vícepodlažní bytové domy
- administrativa
- občanská vybavenost
- vč. městských institucí, zdravotnictví, vzdělávání, služeb apod.

FUNKČNÍ VYUŽITÍ PARTERU

- obchodní parter
- převládající funkce obchodu, služeb, kaváren či restaurací
- hlavní koncentrace dějů

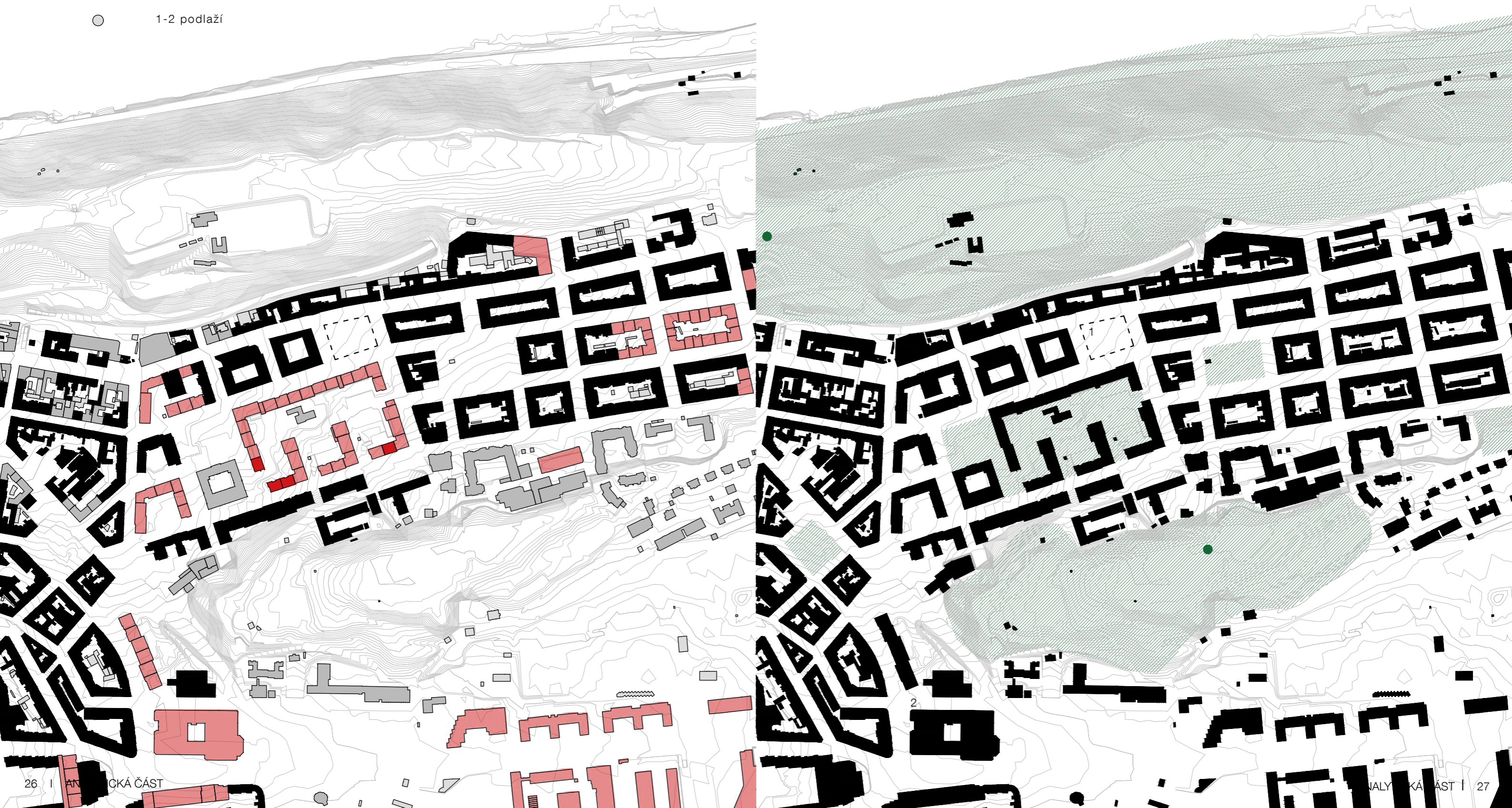

PODLAŽNOST (výška římsy na uliční čáře)

- 12 a více
- 7-12 podlaží
- 5-6 podlaží
- 3-4 podlaží
- 1-2 podlaží

ZELEŇ

- veřejně přístupná zeleň
- Národní památník Žižkov
- hlavní dominantní prvek lokality a koncentrace volnočasových aktivit
- Parukářka, vrchol Křížek
- protějščí vrchol Národního památníku Vítkov

DOPRAVA

- nejblíže zastávky MHD
- v současné době pouze autobusová doprava
- - - trasa MHD
- v současné době pouze autobusová doprava
- ▨ míra koncentrace automobilové dopravy
- spojen společně s mírou hluku
- ① soukromá parkovací plocha (řešený pozemek)
- ve vlastnictví univerzity Jana Amose Komenského
- ② soukromé parkovací plocha
- Hotel Olšanka

OBRAZ MĚSTA

- - - hlavní osy
- navazující na historický vývoj či reflektující aktuální vytíženost
- ▨ hlavní koncentrace dějů
- hlavní uzly
- koncentrace a křížení os a dějů
- Národní památník Žižkov
- hlavní dominantní prvek lokality
- Parukářka, vrchol Křížek
- protěží vrchol Národního památníku Vítkov

ÚZEMNÍ PLÁN

SV - všeobecně smíšené

Hlavní využití:

Plochy pro umístění polyfunkčních staveb nebo kombinaci monofunkčních staveb pro bydlení, obchod, administrativu, kulturu, veřejné vybavení, sport a služby, při zachování polyfunkčnosti území.

Přípustné využití:

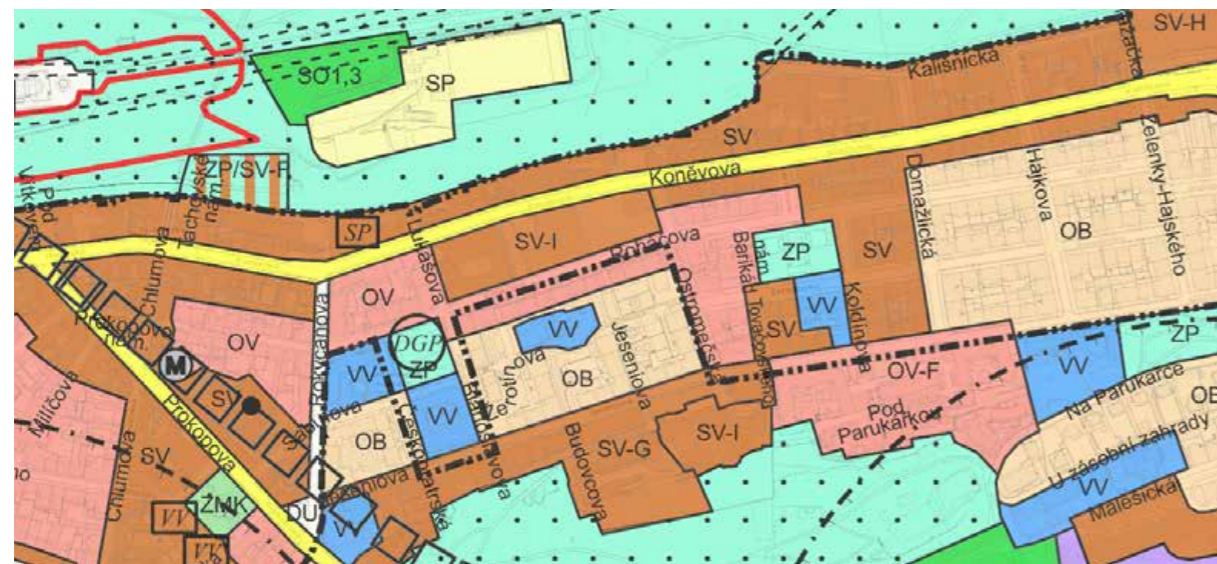
Polyfunkční stavby pro bydlení a občanské vybavení v souladu s hlavním využitím, s převažující funkcí od 2. nadzemního podlaží výše (např. bydlení či administrativa v případě vertikálního funkčního členění s obchodním parterem), obchodní zařízení s celkovou hrubou podlažní plochou nepřevyšující 8 000 m², stavby pro administrativu, kulturní a zábavní zařízení, školy, školská a ostatní vzdělávací a vysokoškolská zařízení, mimoškolní zařízení pro děti a mládež, zdravotnická zařízení, zařízení sociálních služeb, zařízení veřejného stravování, ubytovací zařízení, církevní zařízení, stavby pro veřejnou správu, sportovní zařízení, drobná nerušící výroba a služby, hygienické stanice, veterinární zařízení v rámci polyfunkčních staveb a staveb pro bydlení, čerpací stanice pohonných hmot bez servisů a opraven jako nedílná část garáží a polyfunkčních objektů, stavby, zařízení a plochy pro provoz PID, malé sběrné dvory. Drobné vodní plochy, zeleň, cyklistické stezky, pěší komunikace a prostory, komunikace vozidlové, plošná zařízení technické infrastruktury v nezbytně nutném rozsahu a liniová vedení technické infrastruktury. Parkovací a odstavné plochy, garáže.

Podmíněně přípustné využití:

Monofunkční stavby pro bydlení nebo občanské vybavení v souladu s hlavním využitím v odůvodněných případech, s přihlédnutím k charakteru veřejného prostranství a území definovanému v ÚAP. Víceúčelová zařízení pro kulturu, zábavu a sport, obchodní zařízení s celkovou hrubou podlažní plochou nepřevyšující 20 000 m², zařízení záchranného bezpečnostního systému, veterinární zařízení, parkoviště P+R, čerpací stanice pohonných hmot, dvory pro údržbu pozemních komunikací, sběrné dvory, sběrný surovin, zahrádkářství, stavby pro drobnou pěstitelskou činnost a chovatelství. Pro podmíněně přípustné využití platí, že nedojde k znehodnocení nebo ohrožení využitelnosti dotčených pozemků.

Nepřípustné využití:

Nepřípustné je využití neslučitelné s hlavním a přípustným využitím, které je v rozporu s charakterem lokality a podmínkami a limity v ní stanovenými nebo je jiným způsobem v rozporu s cíli a úkoly územního plánování.

VYHODNOCENÍ

V rámci analýz a celkového průzkumu městské části Praha Žižkov vyšlo napovrch několik důležitých bodů, na které jsem se snažil v návrhu reagovat. Jednotlivých faktorů ovlivňujících samotný pozemek, využívaný v současné době k soukromému parkování, je hned několik.

Z urbanistického hlediska, je řešený pozemek chybějícím článkem a přechodem mezi dolní a horní částí Žižkova. Opticky tyto dvě části propojené Koněvovou ulicí odděluje. Volná plocha zdánlivě nevytvářející možnost mezilidské interakce a dějů, působí jako vyražený zub v jinak kompaktní blokové struktuře. Ona kompaktní zástavba je narušena pouze rozvolněnou výstavbou panelových domů jižně od řešeného pozemku. Z tohoto důvodu je návrh uzavřeného bloku doplňující celistvost a uliční frontu logické řešení.

Dalším důležitým bodem analýzy je samotná Koněvova ulice. Jedná se o velmi vytíženou dopravní tepnu, která se svým charakterem a celkovým vzhledem zdá až přeplněná. Přeplněnost není myšlena pouze v negativním slova smyslu. I když je ulice ve vrcholném provozu a dopravní špičce velmi vytížená, ona zmíněná přeplněnost je spíše myšlena jako kumulace veškerých dějů a občanské vybavenosti. Koněvova ulice, vedoucí od autobusového nádraží Florenc až k Ohradě, působí poté jako liniové centrum stahující pozornost z ostatních částí této lokality Žižkova.

Lokalita je ohraničena parky Parukářka a Vítkov. Blízkost a docházková vzdálenost ke zmíněným městským parkům a zeleni, nabízející mnohé volnočasové aktivity, je velmi komfortní. Údolí vytvořené terénem okolních vyvýšenin, udává morfológický řád a typickou osobitost této části Prahy. Orientace v prostoru však není tvořena pouze reliéfem terénu a uspořádáním vrstevnic.

Dominantami a vztažnými body se stávají i architektonické stavby. Jedná se zejména o Národní památník na Vítkově a Žižkovský vysílač na opačné straně horizontu. Struktura zástavby společně se svažitém terénem tvoří nevšední výhledy na orientační prvky v daném území.

AUTORSKÁ ZPRÁVA

URBANISTICKÉ ŘEŠENÍ

Městská část Praha Žižkov je historicky jedna z velmi významných obytných čtvrtí, která je velmi blízce spjata se samotným centrem města. Návaznost s centrem je tvořena pomocí hlavních komunikačních os. Samotný Žižkov postrádá centrum ve smyslu jednoho styčného bodu, resp. plochy. Právě radiální komunikační osy tak fungují jako liniové centra procházející celou lokalitou. V tomto případě mám na mysli Koněvovu ulici, navazující přímo na řešený pozemek. Geometricky daná šachovnicová síť vytvořila základní prostorový skelet, který je patrný v celé typické urbanistické struktuře. Ten udává jasný charakter a formu zástavby. Jedná se převážně o kompaktní blokovou zástavbu o půdorysných rozměrech 50x100m. Ta je mezi ulicemi Roháčova a Jeseniova narušena panelovou výstavbou a tvoří tak kontrast mezi tradiční historickou strukturou a radikálním zásahem panelových domů. Hodnota žižkovské formy a urbanistické struktury je potvrzena plošnou památkovou ochranou - Městská památková zóna Žižkov, Vinohrady, Vršovice.

Navržený objekt svým hmotovým řešením doplňuje chybějící část zástavby a reaguje na historickou kompaktní formu. Svým tvarem respektuje a dodržuje uliční frontu. Výškové řešení je navrženo v návaznosti na okolní objekty. Velikost a výška hmoty nijak nepřevyšuje okolní zástavbu a naopak se snaží potlačit výškovou dominanci panelových domů v ulici Roháčova.

ARCHITEKTONICKÉ A FUNKČNÍ ŘEŠENÍ

Hlavním konceptem stavby je doplnění urbanistické struktury a kompaktnosti zástavby. Navrhovaná funkce je bydlení, společně s možností pronájmu komerčních ploch či jiných nebytových prostor. Nedílnou součástí je nabídnout občanům nejen příjemné bydlení, ale také další možnosti na rušné žižkovské třídě. Celý blok je rozdělen na 6 částí, kde každá je obsloužena vlastní vertikální komunikací. Hlavní vchody jsou umístěny ze všech přilehlých ulic. Vjezd do podzemních garáží je z ulice Kaplířova. Stavba díky svému umístění předpokládá zajímavé funkční rozdělení. V návaznosti na reliéf terénu nabízí v ulici Koněvova dvoupatrové komerční prostory pro obchody, showroomy či ateliéry. V severovýchodním cípu je možné řešení kavárny s výhledem na Koněvovu ulici směrem do centra. Ve stejném patře jsou navrženy i sklepní prostory pro obyvatelé bytových domů. Bytové podlaží se nachází od druhého do 6 nadzemního podlaží a je navrženo s ohledem na variabilitu v možnosti výběru bytů od 1+kk až do 5+kk. Celý objekt je řešen jako kompaktní monoblok s ustoupeným nejvyšším podlažím pro vícemetrážní byty, nabízející nevšední výhledy na orientační dominanty lokality, jakými jsou Národní památník na Vítkově či Žižkovský vysílač.

Opticky i funkčně je výrazným prvkem stavby podloubí v severní části v návaznosti na ulici Koněvovu. Jedná se o návrh městotvorného prvku pro zpříjemnění pohybu chodce po této rušné ulici.

Důležitou součástí návrhu a samotné stavby je soukromý vnitroblok sloužící pouze pro rezidenty. Ulice Koněvova a její okolí je velmi rušná a dopravně vytížená. Na jedince může přílišný shon a intenzita působit rušivě a proto nutí člověka před ruchem utéct do intimního klidného prostředí. Z tohoto důvodu je samotný vnitroblok koncipován jako zóna klidu nabízející pouze odpočinek bez rušivých elementů dopravy, městského shonu, dětských hřišť a volnočasových aktivit, kterých je v okolí dostatečné množství.

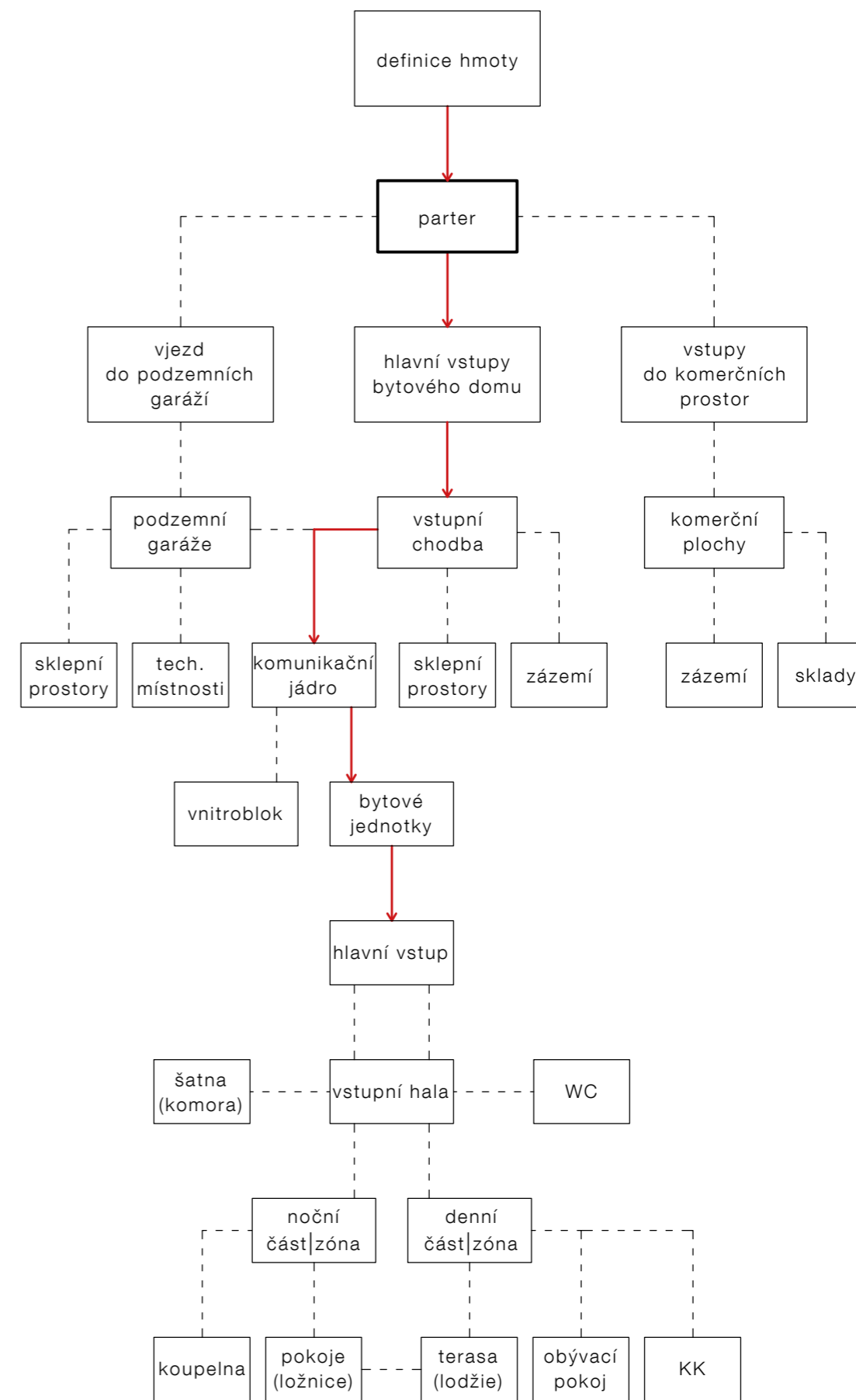
Materialita stavby reflektuje vnímání této lokality. Fasáda domu je řešena z lícového zdiva a nejvyšší ustoupené patro je koncipováno ve fasádním plechu. Jedná se o použití elementárních materiálů jako symbolika k surovosti a charakteru Žižkova tak, jak ho vnímám.

SCHWARZPLAN

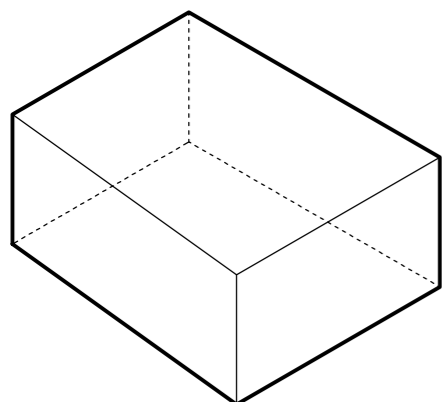
- zástavba
- řešené území

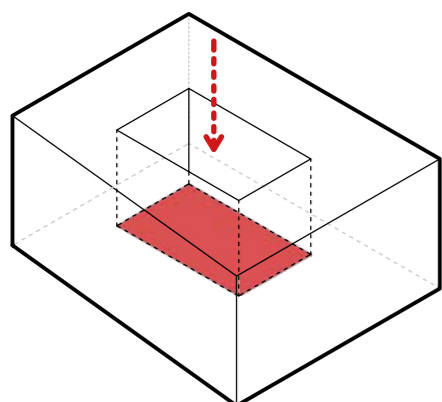
PROGRAM

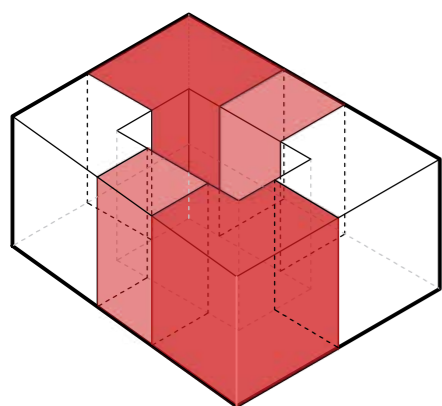
KONCEPT

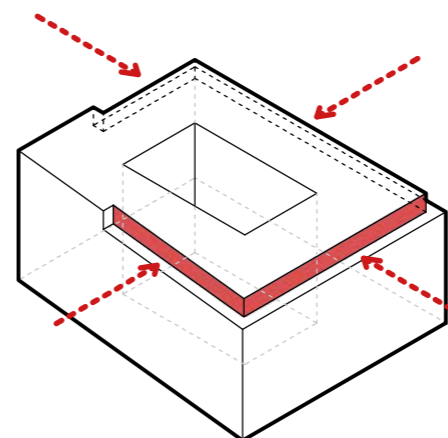
- ZÁKLADNÍ VYTYČENÁ HMOTA
- NÁVAZNOST NA OKOLNÍ ZÁSTAVBU
- RESPEKTOVÁNÍ ULIČNÍ ČÁRY
- DOPLŇENÍ MĚSTSKÉ STRUKTURY
- URBANISTICKÁ NÁVAZNOST

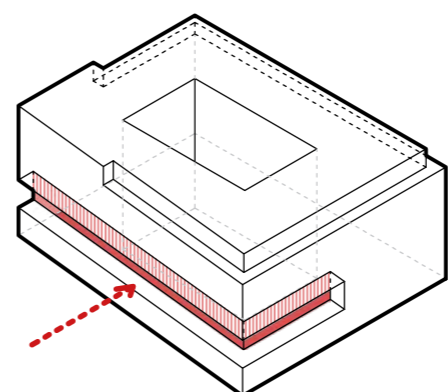
- VNITROBLOK
- SOUKROMÝ PROSTOR BLOKU
- PŘÍSTUP POUZE PRO RESIDENTY
- PRVEK ZELENĚ
- KLIDOVÁ ZÓNA

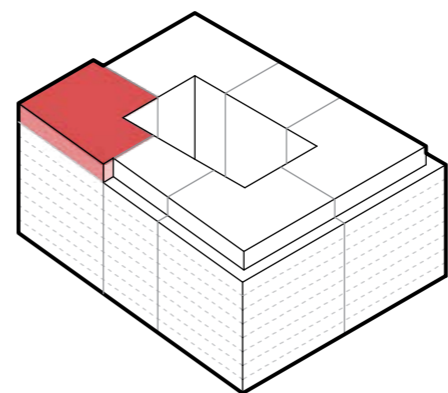
- ROZDĚLENÍ HMOTY
- ČLENĚNÍ BLOKU
- TYPOLOGIE
- 6 ČÁSTÍ CELKU

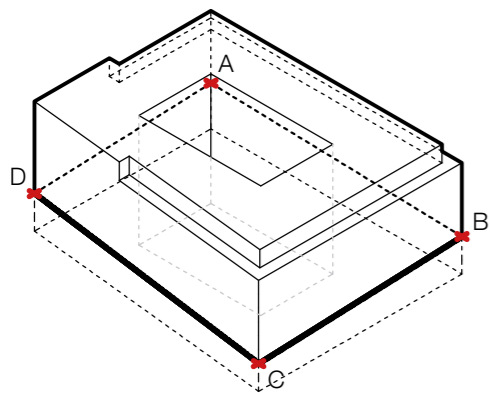
- USTOUPENÉ BYTOVÉ PODLAŽÍ
- VĚTŠÍ VÝMĚRY TERAS
- VYŠŠÍ ATRAKTIVITA BYT. JEDNOTEK
- VÍCEMETRÁŽNÍ BYTY
- VÝHLEDY NA DOMINANTY LOKALITY

- USTOUPENÉ PODLAŽÍ PARTERU
- VZNIK PODLOUBÍ
- REAKCE NA ULICI KONĚVOVA
- KLIDNÝ PROSTOR U RUŠNÉ SILNICE
- ATRAKTIVITA / MĚSTSKÝ PRVEK

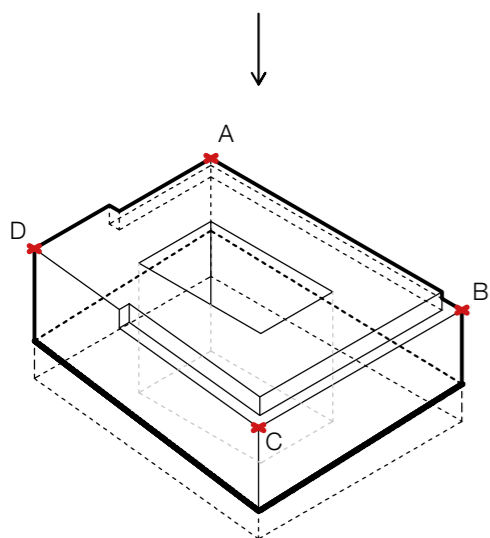

- DOMINANTA NÁROŽÍ
- ORIENTACE
- VZTAŽNÝ BOD
- NÁVAZNOST NA OKOLNÍ ZÁSTAVBU

- UMÍSTĚNÍ NA TERÉNU

A	+0.500
B	-0.700
C	-3.200
D	-1.000

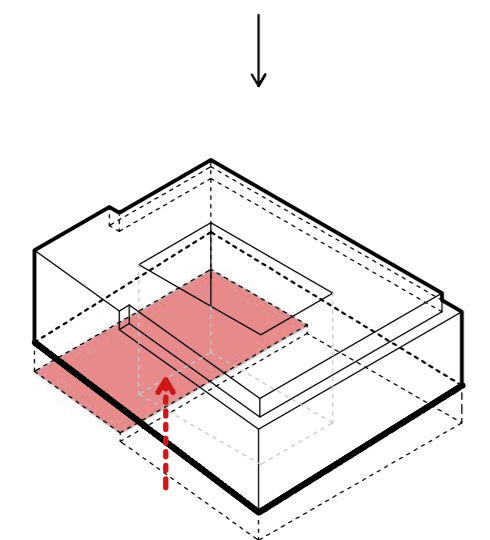

- VÝŠKA ŘÍMSY

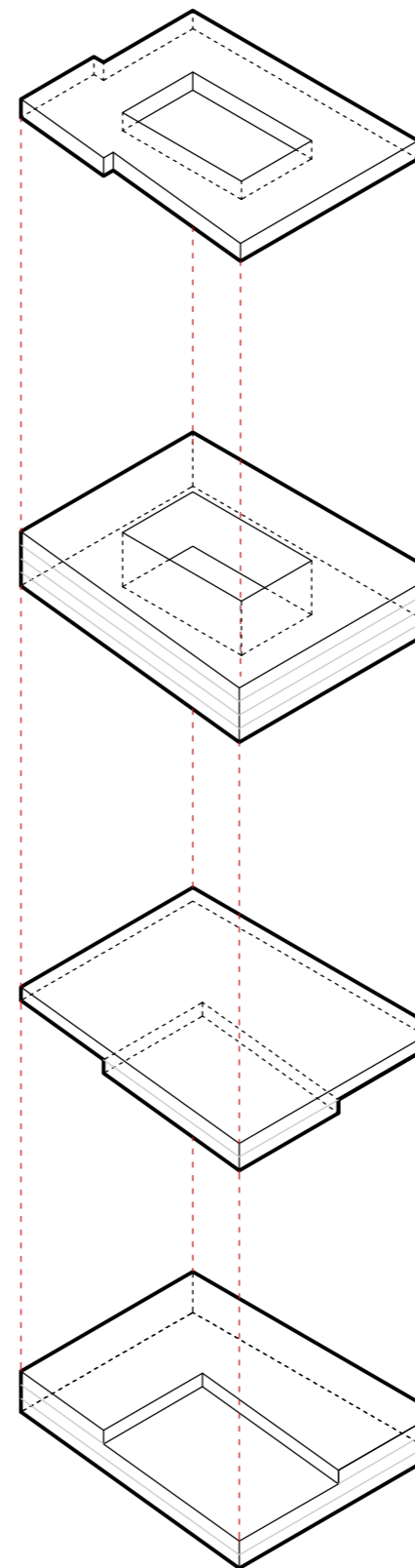
+20.400

- VÝŠKA ŘÍMSY VZHLEDEM K TERÉNU

A	+19.900
B	+21.100
C	+23.600
D	+21.400

- POSUN DESKY V PODZEMNÍ ČÁSTI
- NÁVAZNOST NA TERÉN
- POSUN O PŮL PATRA
- PARKOVACÍ GARÁŽE
- TZV. D'HUMYHO SYSTÉM RAMP

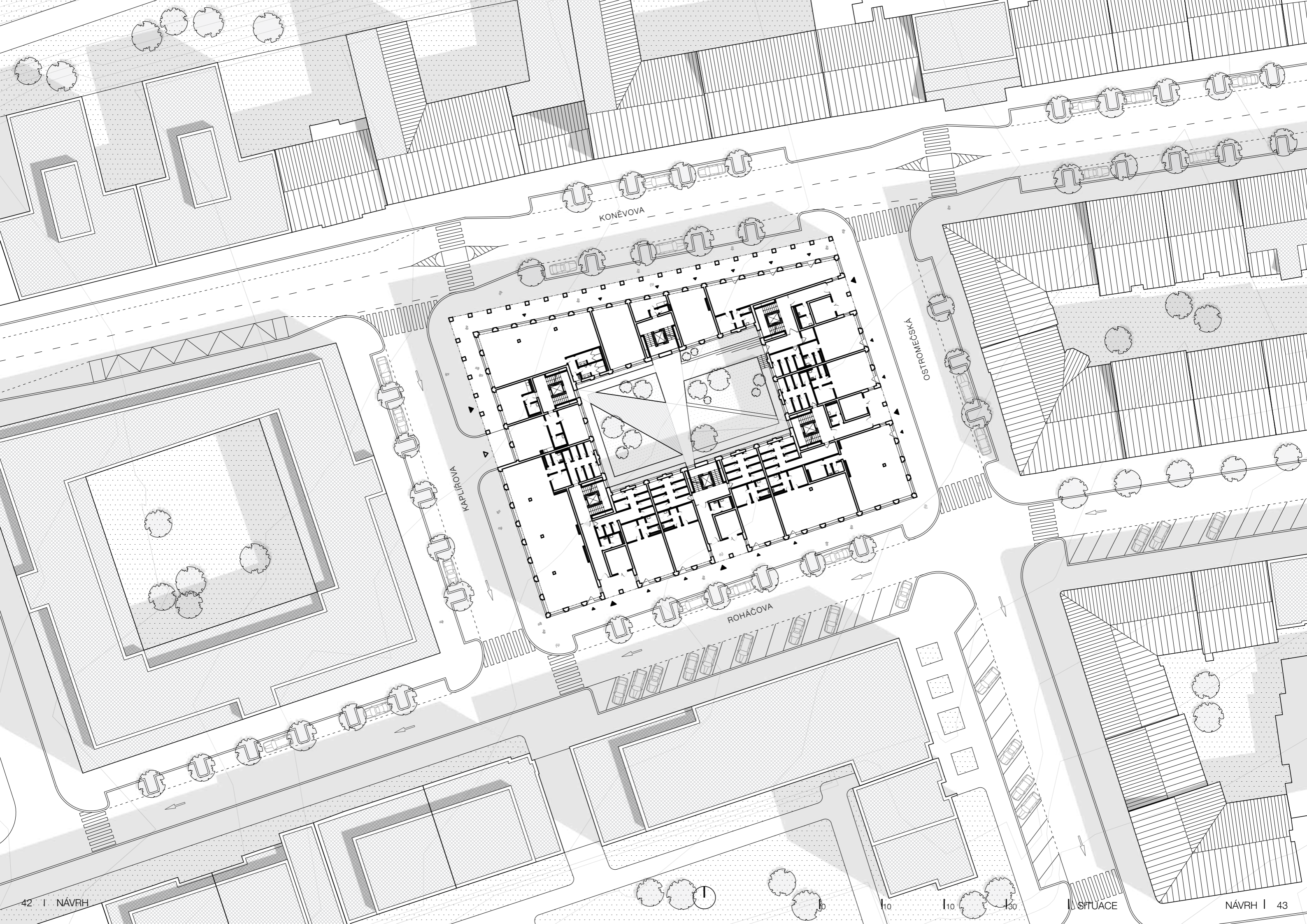

- 6NP
- BYTOVÉ PATRO
- VÍCEMETRÁŽNÍ BYTY
- VĚTŠÍ VÝMĚRY TERAS
- VYŠŠÍ ATRAKTIVITA BYT. JEDNOTEK

- 2NP/5NP
- BYTOVÁ PATRA
- TYPICKÉ PODLAŽÍ

- 1PP/1NP
- PARTER (KOMERČNÍ PLOCHY)
- HLAVNÍ VSTUPY
- VJEZD DO PODZEMNÍ GARÁŽÍ
- ZÁZEMÍ BYT. DOMŮ

- 1PP/3PP
- PODZEMNÍ GARÁŽE
- SKLEPNÍ PROSTORY
- TECHNICKÉ MÍSTNOSTI

KONEVOVA

VAPLÍŘOVA

ROHÁČOVA

OSTRHÁČKA

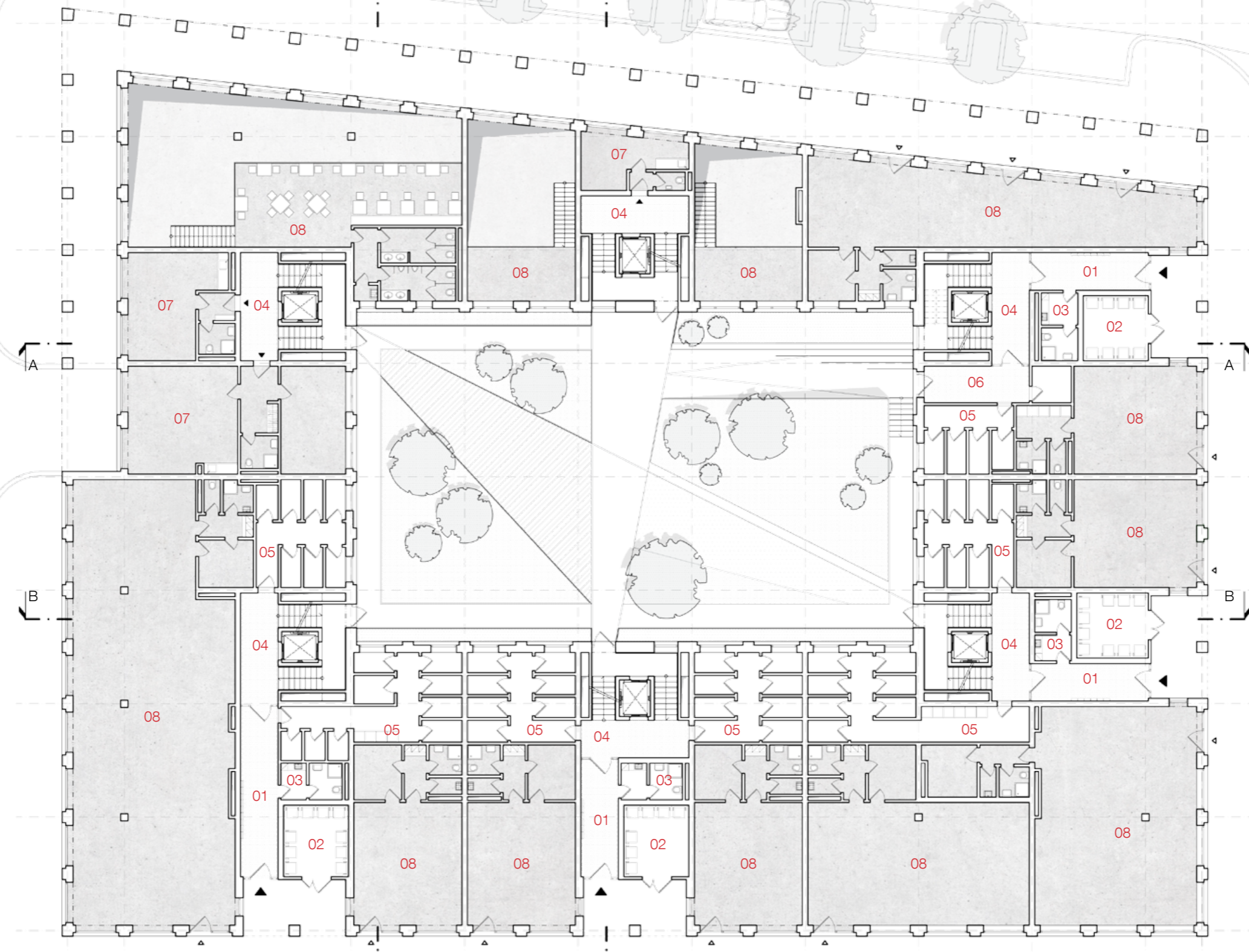

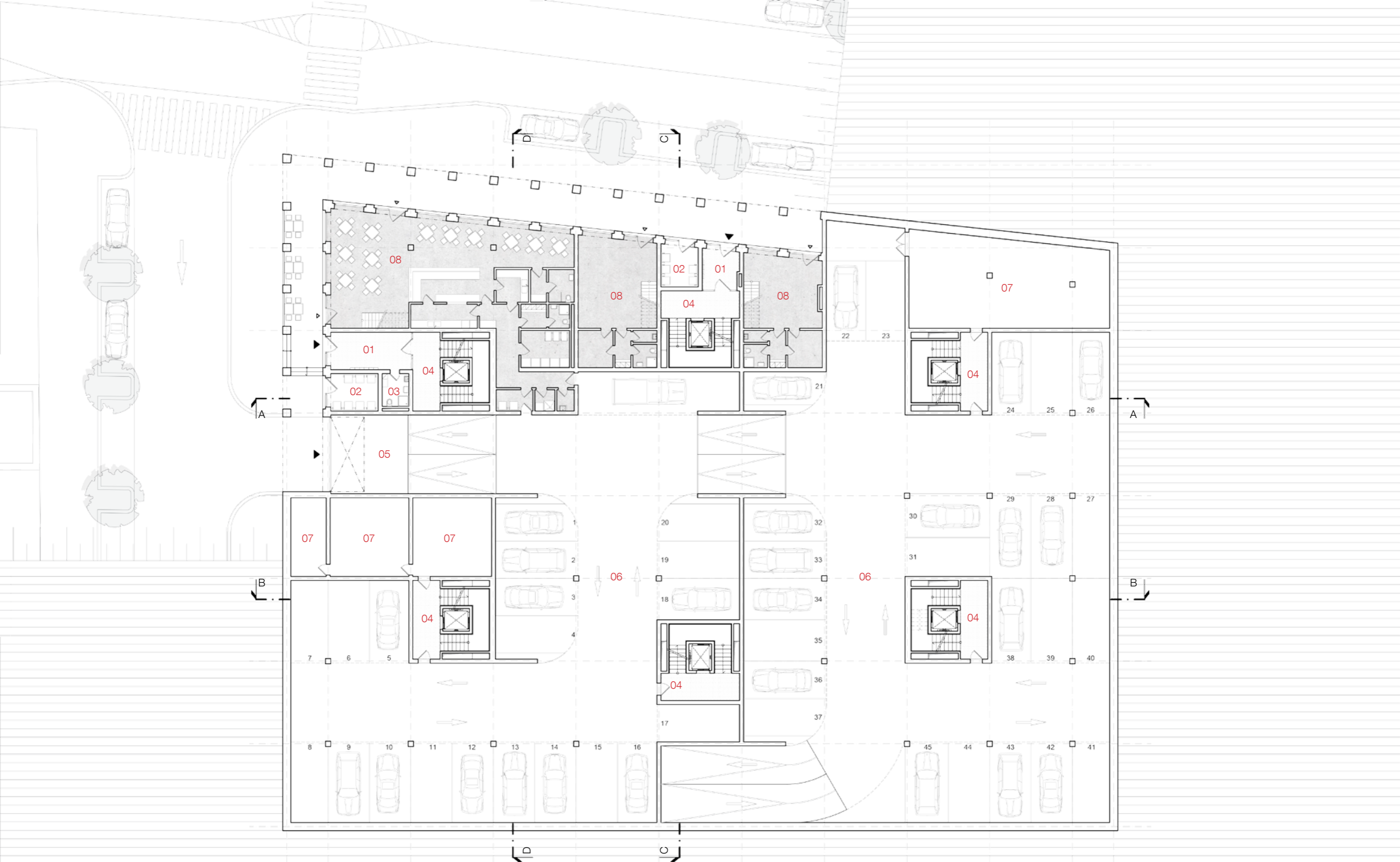

01 vstupní chodba
02 odpad
03 úklid
04 komunikace

05 sklepy
06 vstup do vnitrobloku
07 nebytové prostory
08 komerční jednotky

- 01 vstupní chodba
- 02 odpad
- 03 úklid
- 04 komunikace
- 05 vjezd do garáží
- 06 garážová plocha
- 07 technická místnost
- 08 komerční jednotky

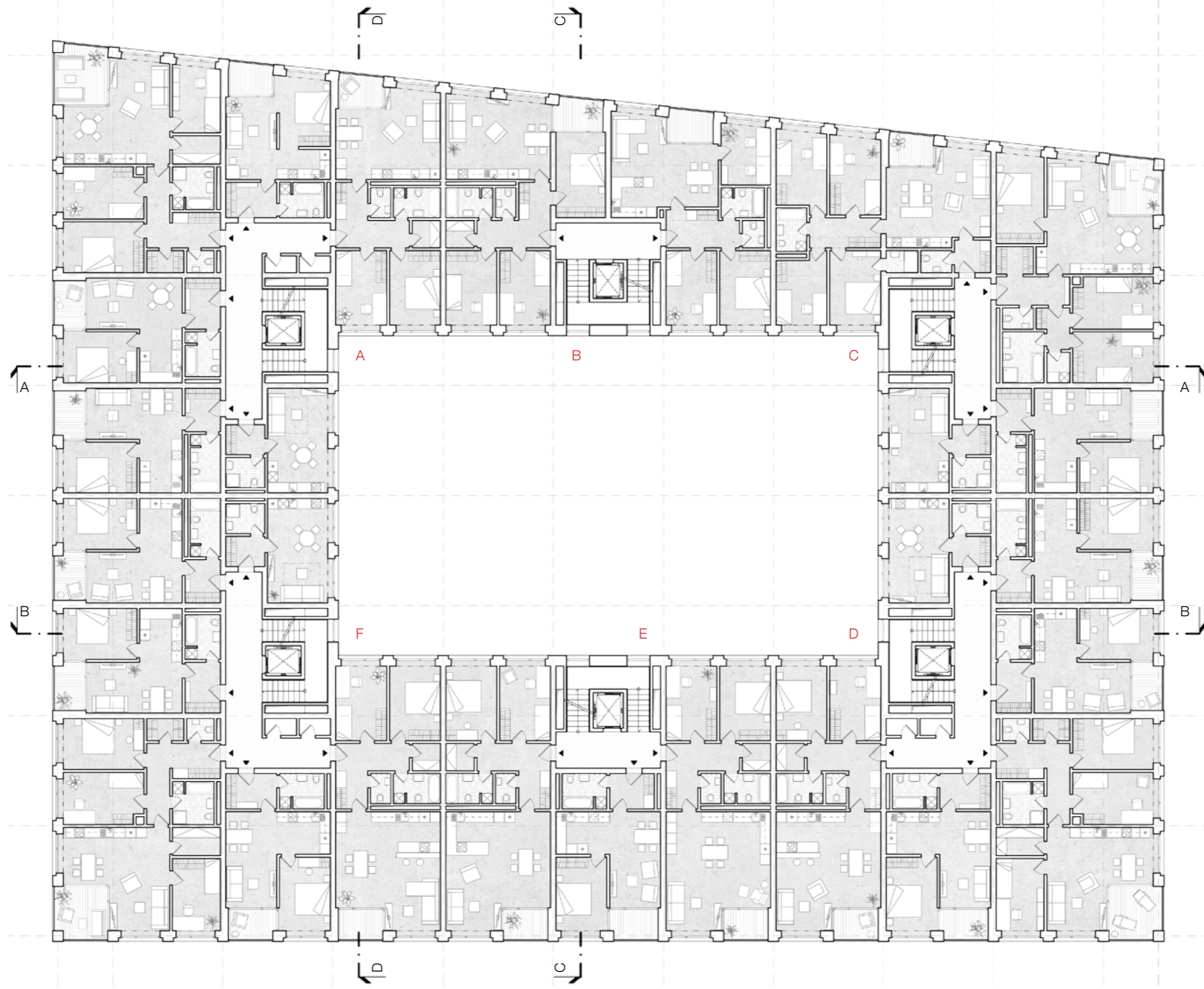
01 garážová plocha
 02 komunikace
 03 sklepy

01 garážová plocha
02 komunikace

1+kk	5 jedn.	5+kk	1 jedn.
2+kk	10 jedn.		
3+kk	6 jedn.		
4+kk	5 jedn.		
		celkem	27 jedn.

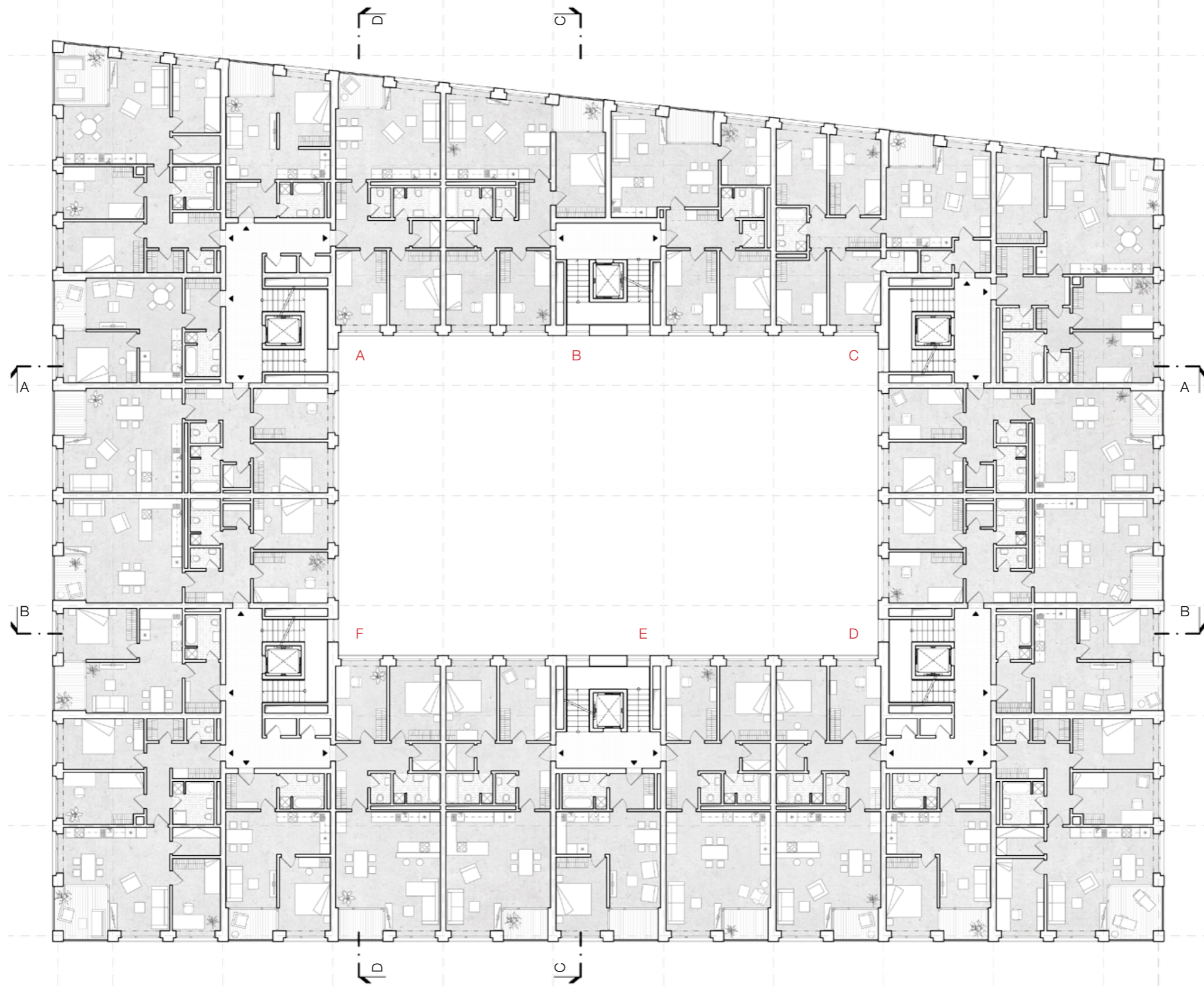
l₀

l₅

l₁₀

l₁₅

PŮDORYS 2NP

1+kk	1 jedn.	5+kk	1 jedn.
2+kk	6 jedn.		
3+kk	10 jedn.		
4+kk	5 jedn.		
		celkem	23 jedn.

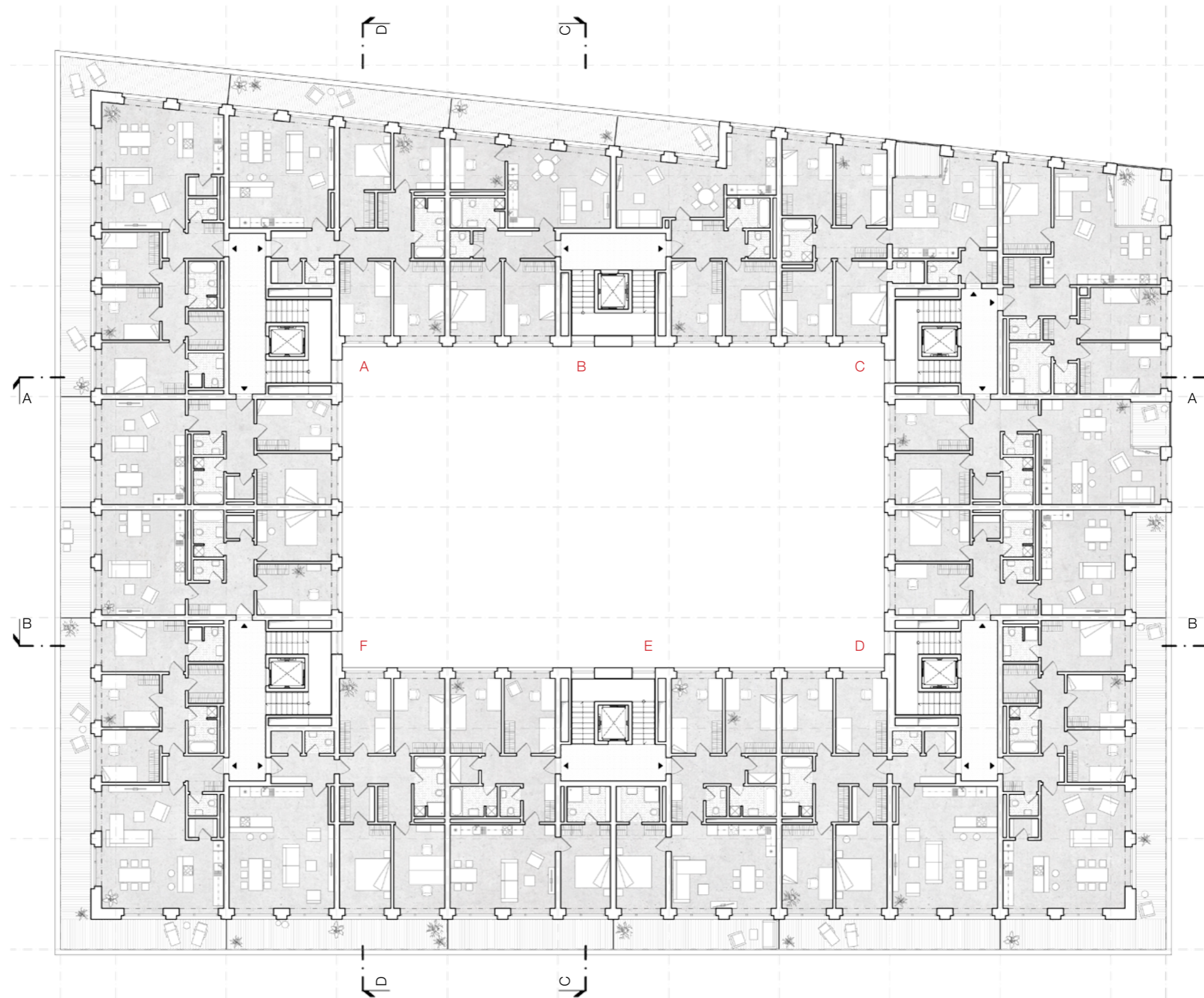
l₀

l₅

l₁₀

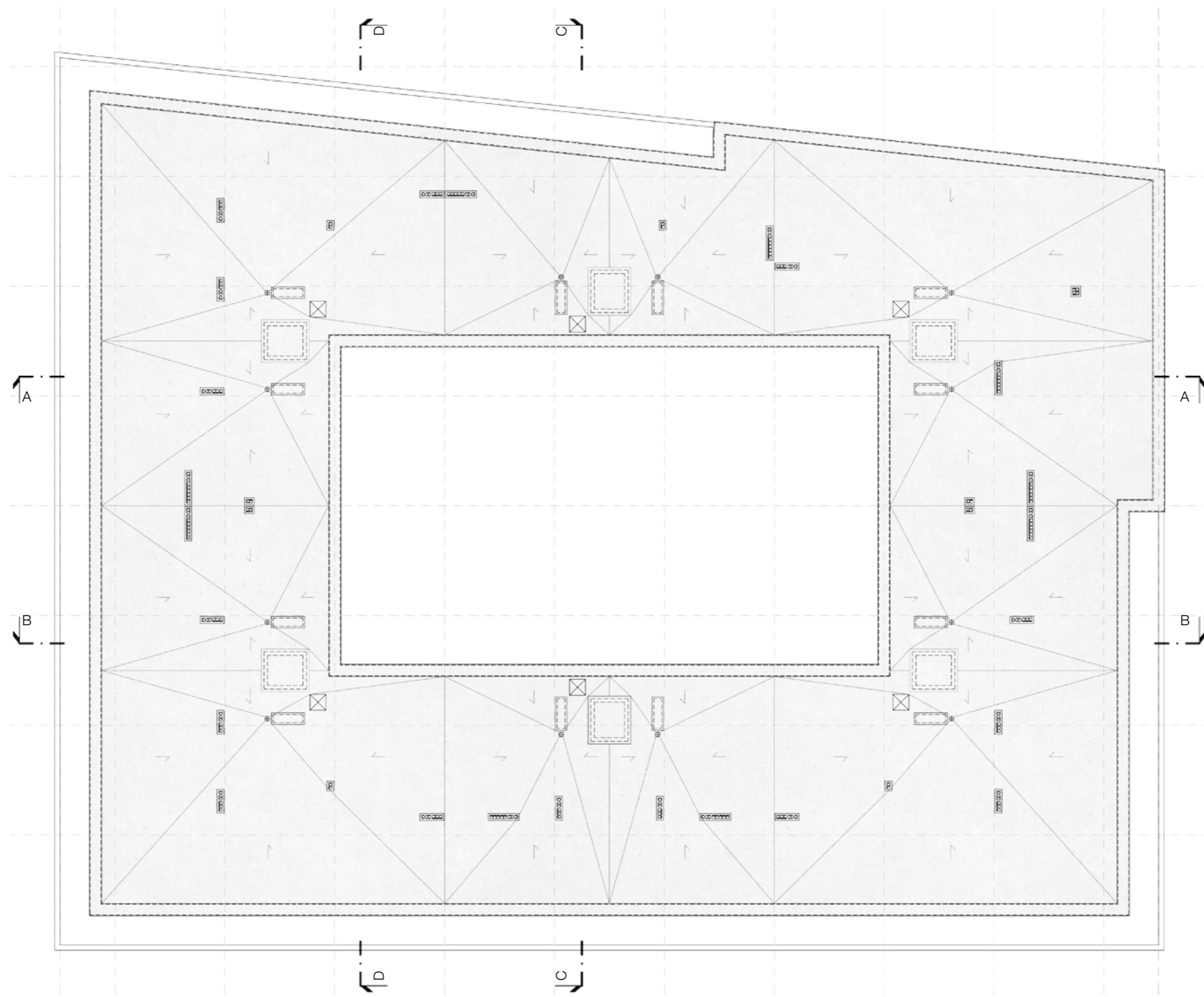
l₁₅

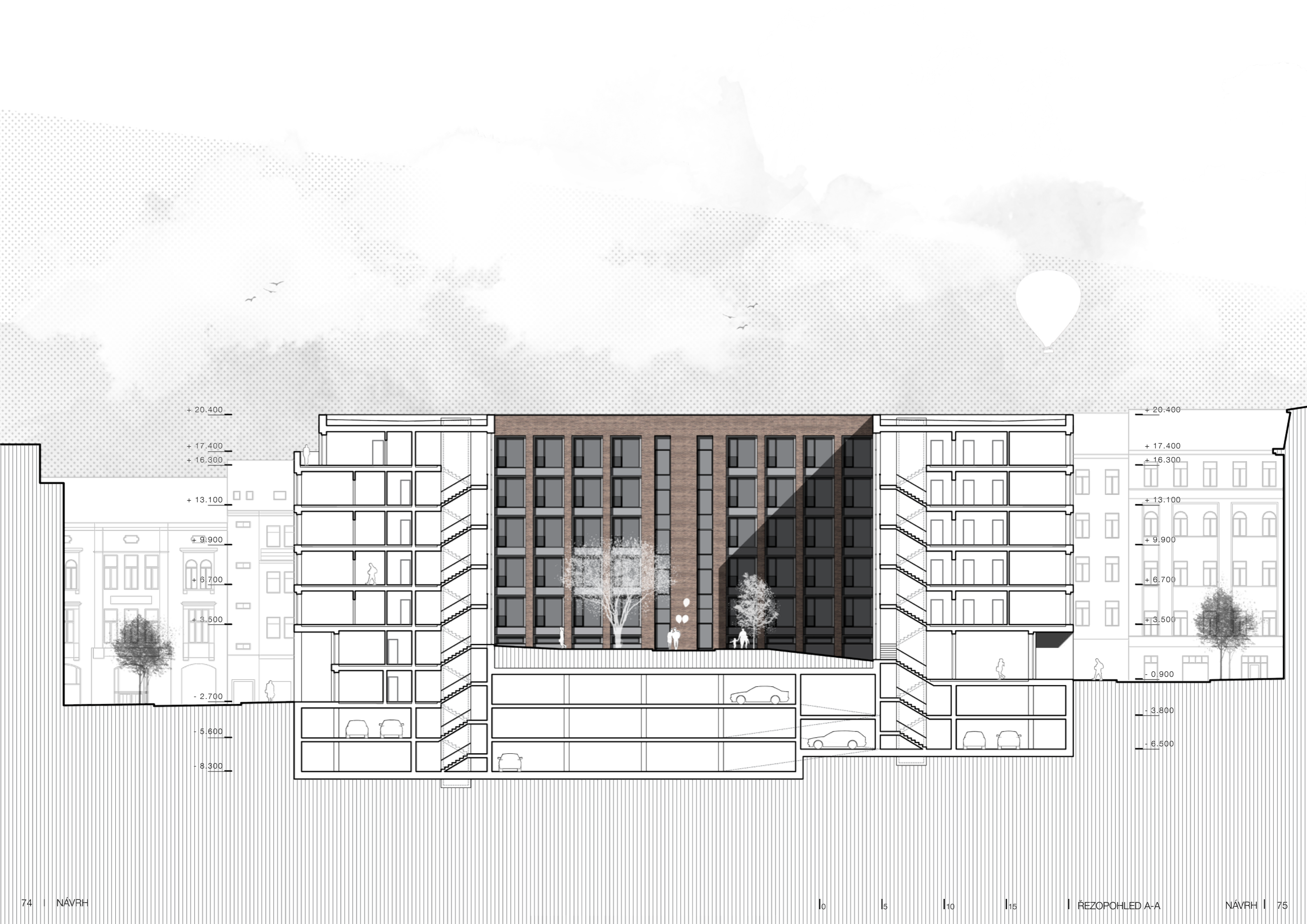
| PŮDORYS 3-5NP

1+kk	0 jedn.	5+kk	4 jedn.
2+kk	0 jedn.		
3+kk	5 jedn.		
4+kk	7 jedn.		
		celkem	16 jedn.

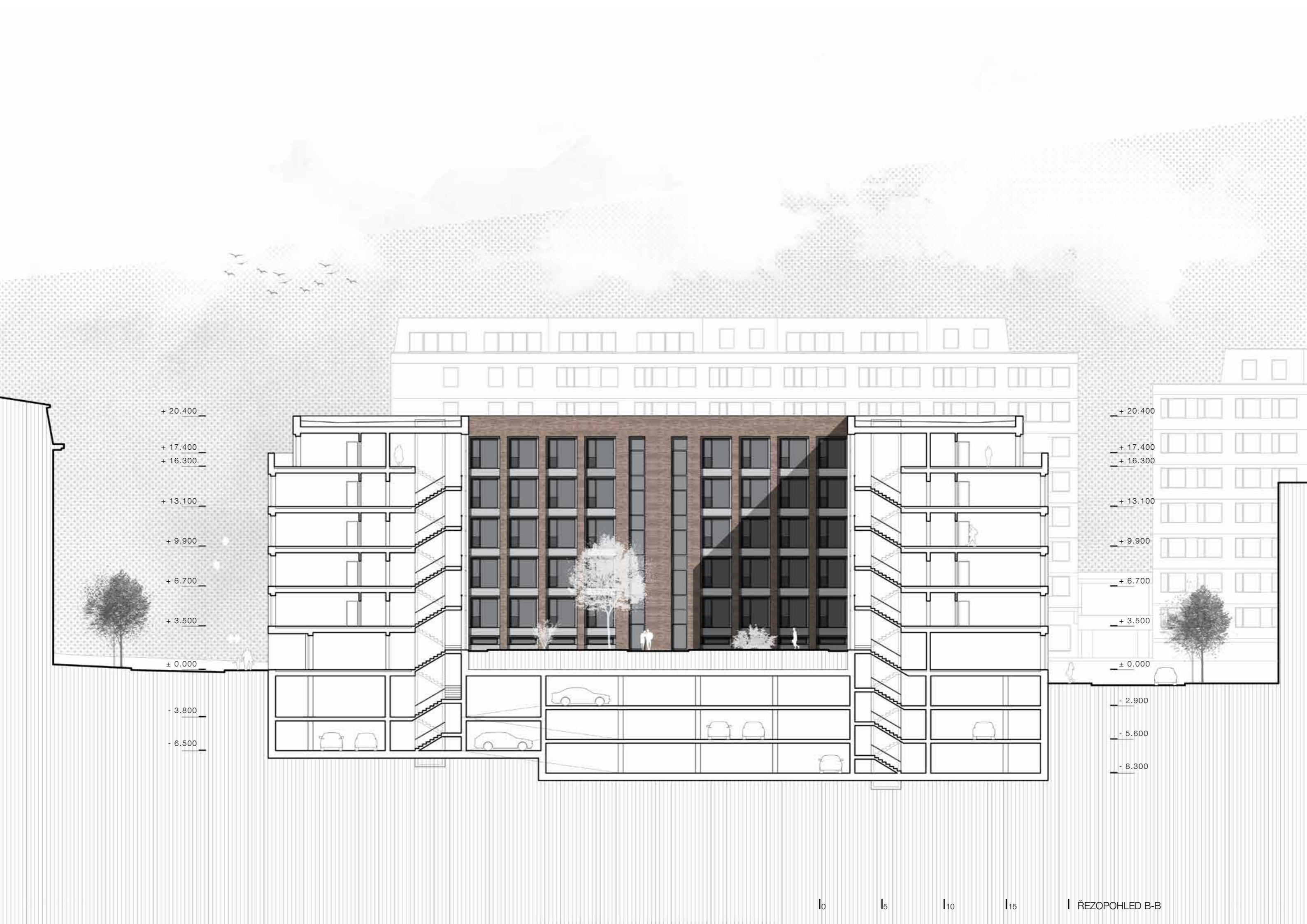

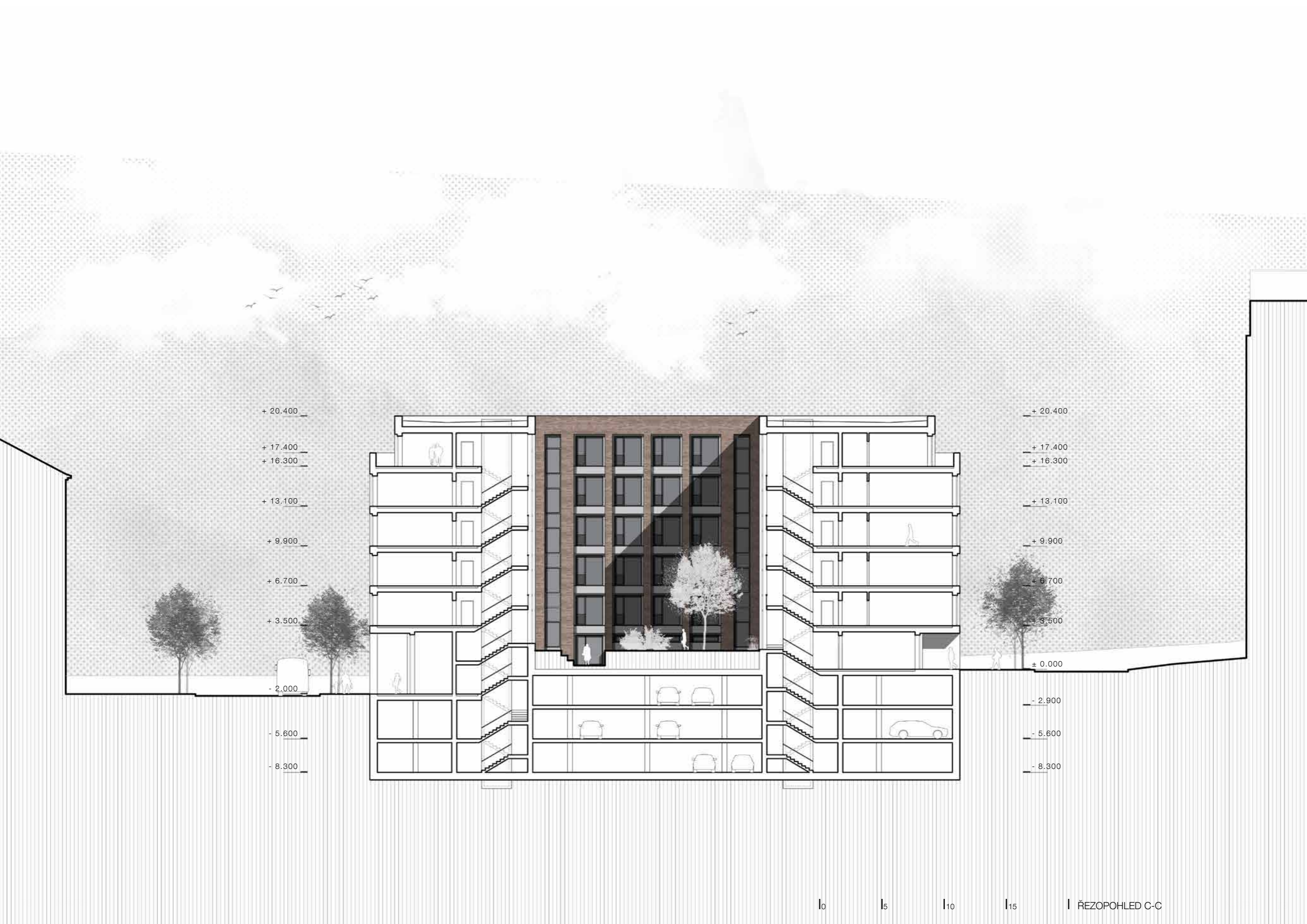
+ 20.400
+ 17.400
+ 16.300
+ 13.100
+ 9.900
+ 6.700
+ 3.500
- 2.700
- 5.600
- 8.300

+ 20.400
+ 17.400
+ 16.300
+ 13.100
+ 9.900
+ 6.700
+ 3.500
- 0.900
- 3.800
- 6.500

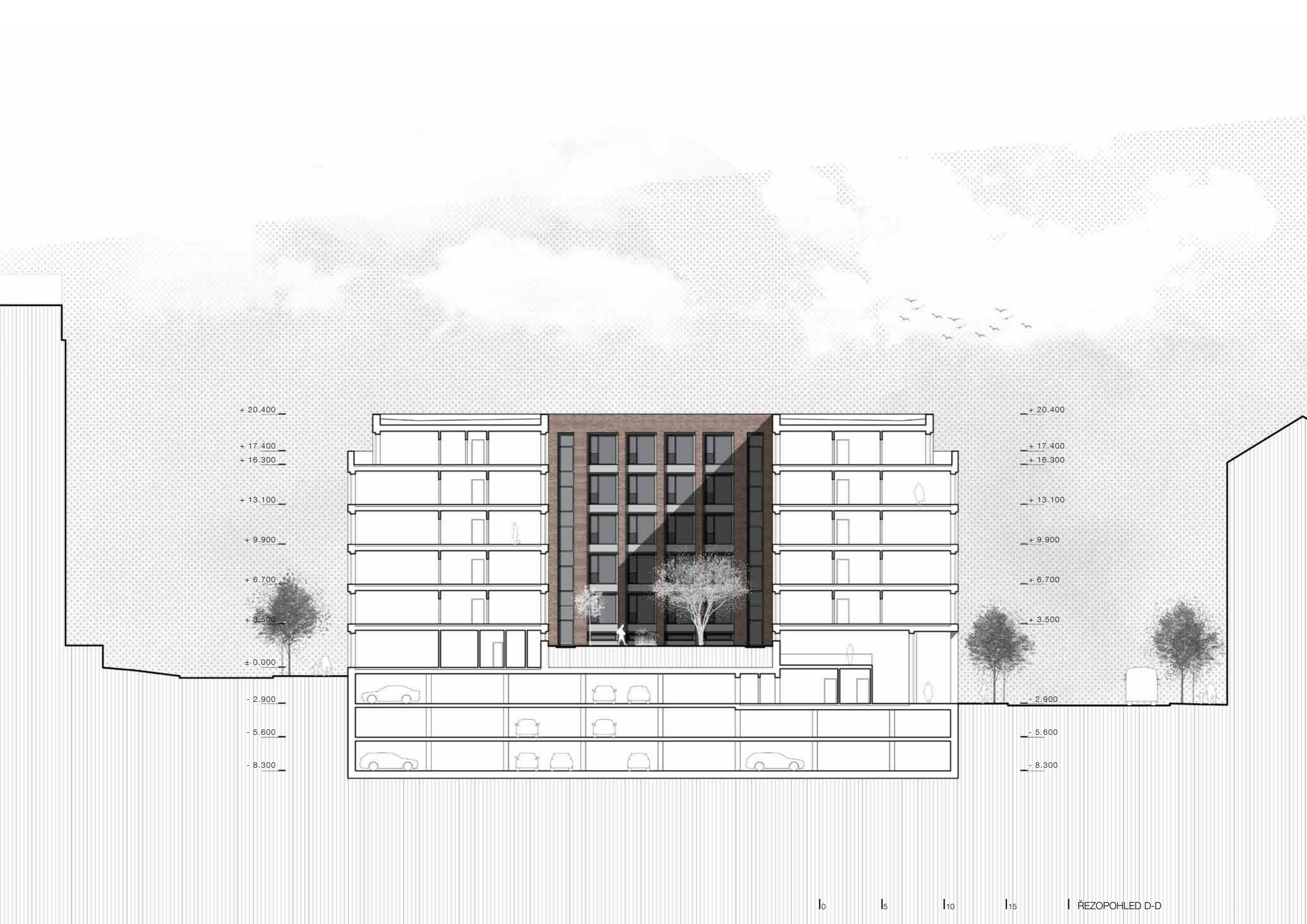
+ 20.400
+ 17.400
+ 16.300
+ 13.100
+ 9.900
+ 6.700
+ 3.500
± 0.000
- 3.800
- 6.500

+ 20.400
+ 17.400
+ 16.300
+ 13.100
+ 9.900
+ 6.700
+ 3.500
± 0.000
- 2.900
- 5.600
- 8.300

+ 20.400
 + 17.400
 + 16.300
 + 13.100
 + 9.900
 + 6.700
 + 3.500
 - 2.000
 - 5.600
 - 8.300

+ 20.400
 + 17.400
 + 16.300
 + 13.100
 + 9.900
 + 6.700
 + 3.500
 ± 0.000
 - 2.900
 - 5.600
 - 8.300

+ 20.400
+ 17.400
+ 16.300
+ 13.100
+ 9.900
+ 6.700
+ 3.500
± 0.000
- 2.900
- 5.600
- 8.300

+ 20.400
+ 17.400
+ 16.300
+ 13.100
+ 9.900
+ 6.700
+ 3.500
- 2.900
- 5.600
- 8.300

A.2.1.....2+kk
28,5 m²

A.2.2.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

A.2.3.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

A.2.4.....4+kk
98,0 m²
+10,5 m² lodžie

A.2.5.....1+kk (2+kk)
42,0 m²
+5,0 m² lodžie

A.2.6.....3+kk
75,0 m²
+5,0 m² lodžie

A.3.1.....3+kk
 84,5 m²
 +4,5 m² lodžie

A.3.2.....2+kk
 48,5 m²
 +4,5 m² lodžie

A.3.3.....4+kk
 98,0 m²
 +10,5 m² lodžie

A.3.4.....1+kk (2+kk)
 42,0 m²
 +5,0 m² lodžie

A.3.5.....3+kk
 75,0 m²
 +5,0 m² lodžie

A.6.1.....3+kk
 76,5 m²
 +10,5 m² terasa

A.6.2.....4+kk
 109,5 m²
 +34,5 m² terasa

A.6.3.....5+kk
 116,0 m²
 +21,0 m² terasa

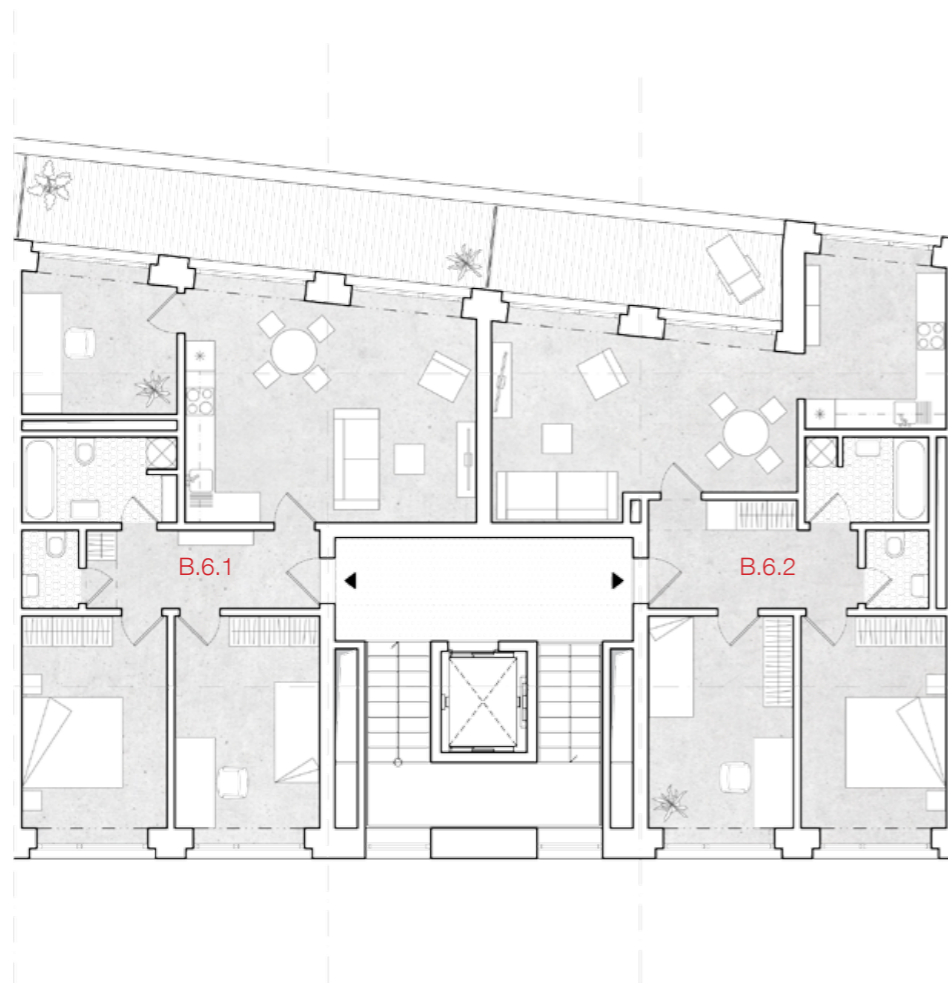

B.2.1.....4+kk
89,5 m²
+5,0 m² lodžie

B.2.2.....4+kk
81,5 m²
+5,0 m² lodžie

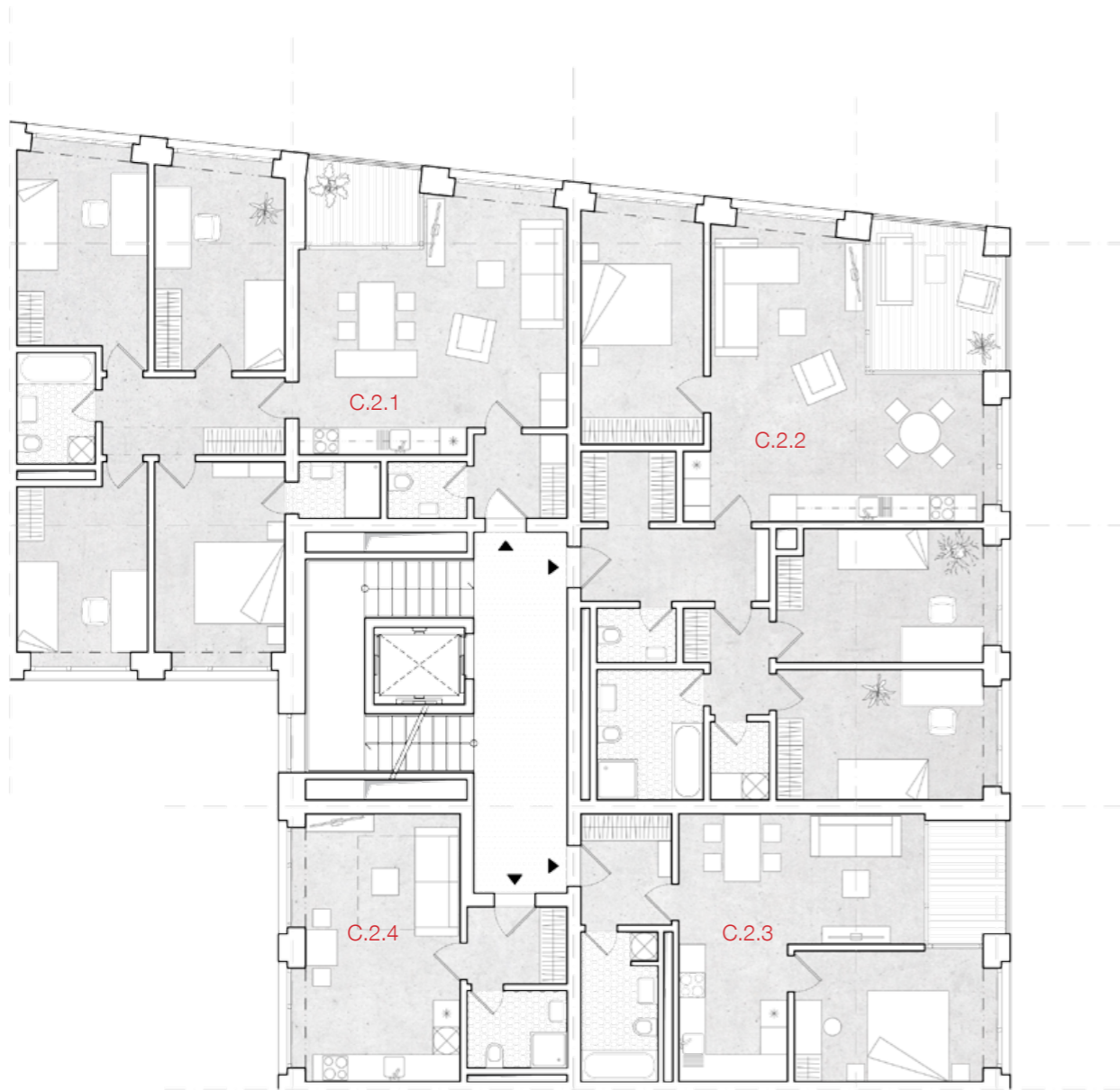

B.6.1.....4+kk
76,5 m²
+15,0 m² terasa

B.6.2.....3+kk
72,5 m²
+10,0 m² terasa

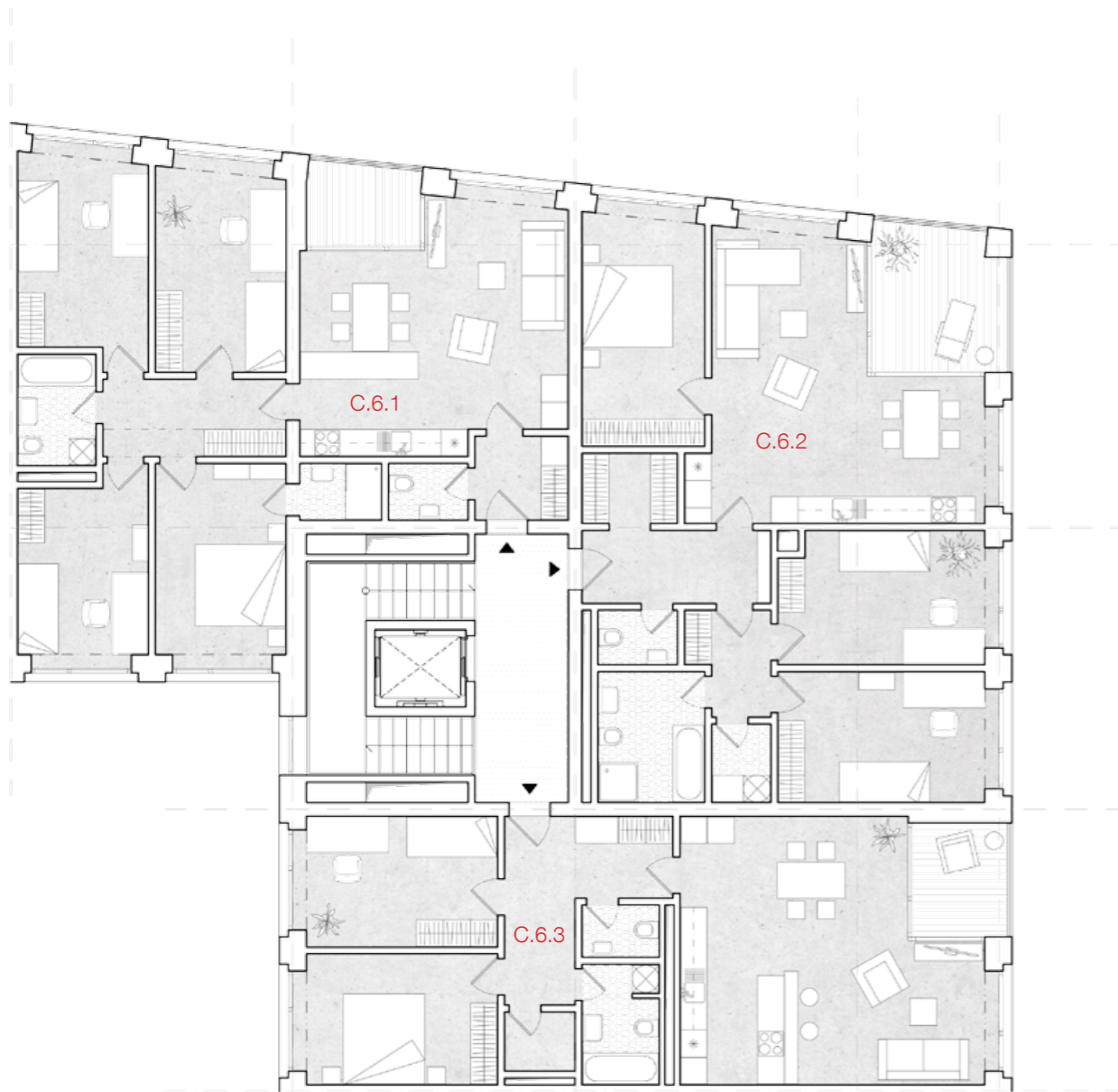
C.2.1.....5+kk
 103,0 m²
 +5,0 m² lodžie

C.2.2.....4+kk
 102,5 m²
 +9,5 m² lodžie

C.2.3.....2+kk
 48,5 m²
 +4,5 m² lodžie

C.2.4.....1+kk
 28,5 m²

C.6.1.....5+kk
 103,0 m²
 +5,0 m² lodžie

C.6.2.....4+kk
 102,5 m²
 +9,5 m² lodžie

C.6.3.....3+kk
 84,5 m²
 +4,5 m² lodžie

D.2.1.....1+kk
28,5 m²

D.2.2.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

D.2.3.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

D.2.4.....4+kk
98,5 m²
+9,0 m² lodžie

D.2.5.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

D.2.6.....3+kk
84,5 m²
+4,5 m² lodžie

- D.3.1.....3+kk
84,5 m²
+4,5 m² lodžie

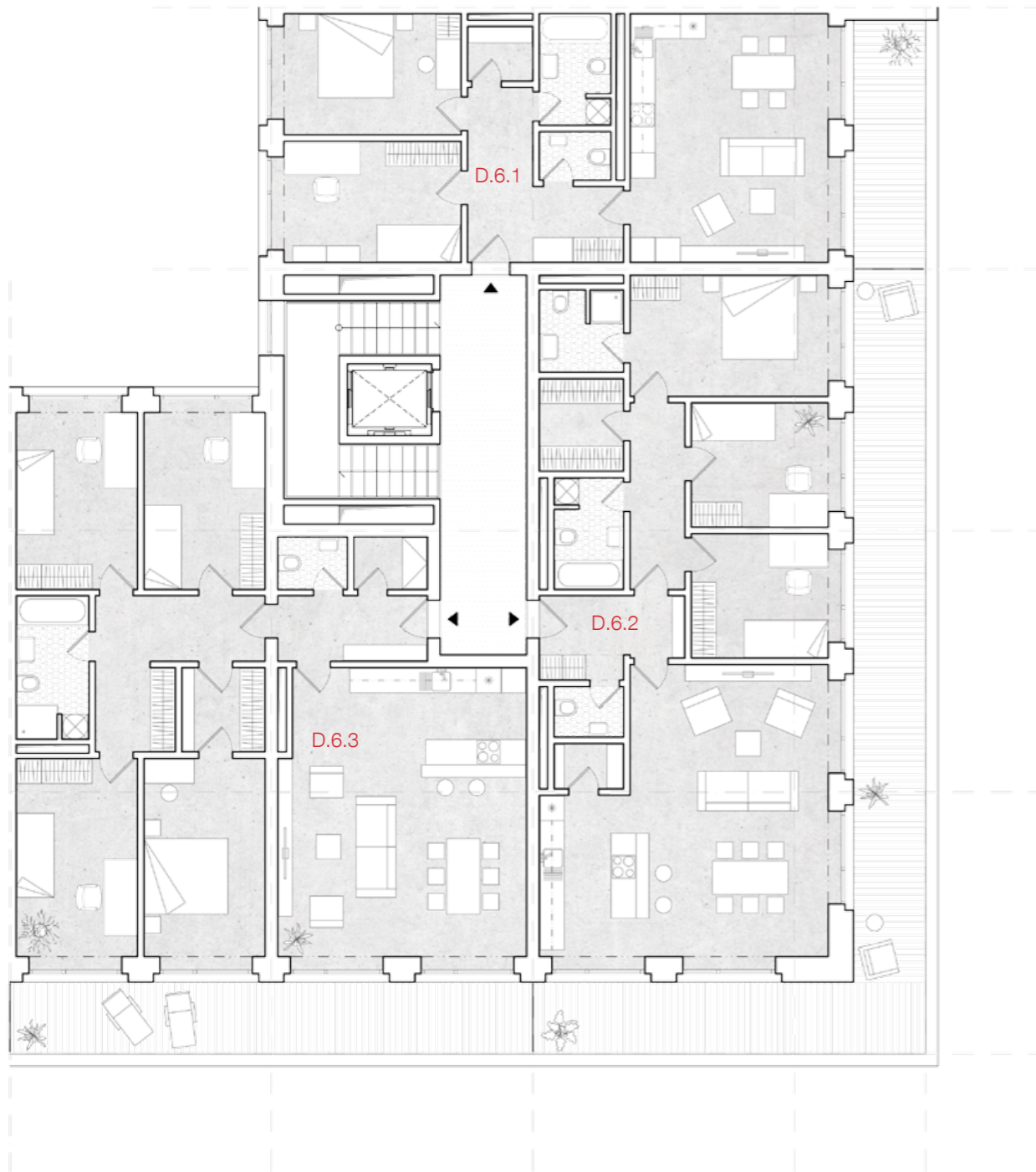
- D.3.2.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

- D.3.3.....4+kk
98,5 m²
+9,0 m² lodžie

- D.3.4.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

- D.3.5.....3+kk
84,5 m²
+4,5 m² lodžie

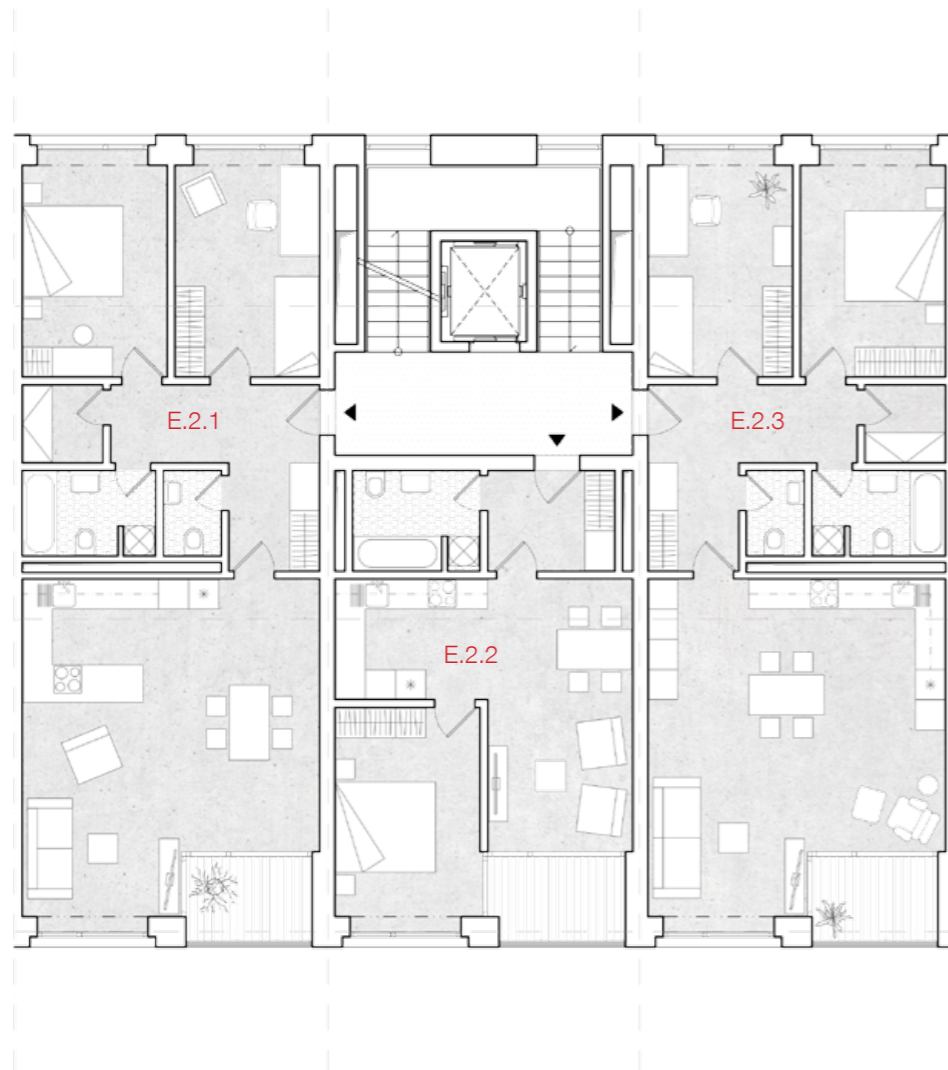

D.6.1.....3+kk
 76,5 m²
 +10,5 m² terasa

D.6.2.....4+kk
 110,0 m²
 +43,5 m² terasa

D.6.3.....5+kk
 130,5 m²
 +20,5 m² terasa

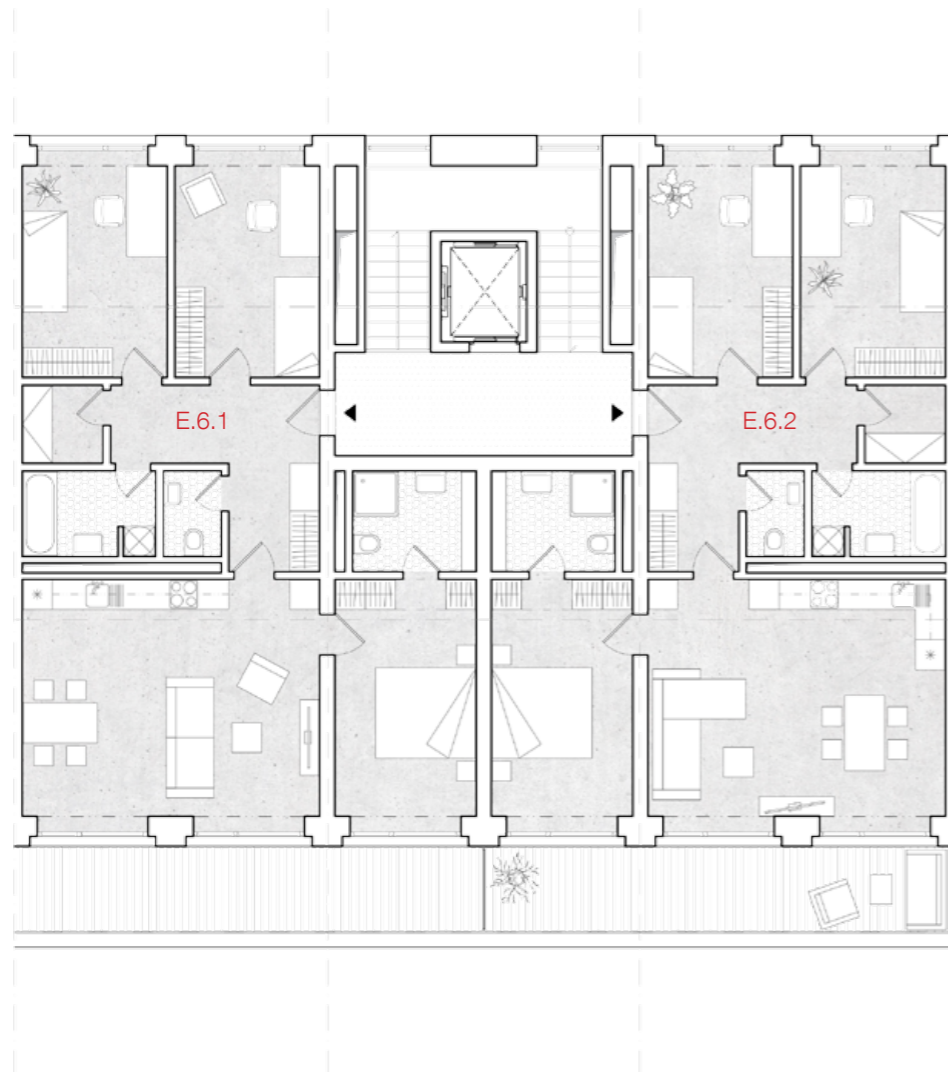

E.2.1.....3+kk
 84,5 m²
 +4,5 m² lodžie

E.2.2.....2+kk
 48,5 m²
 +4,5 m² lodžie

E.2.3.....3+kk
 84,5 m²
 +4,5 m² lodžie

E.6.1.....4+kk
 98,5 m²
 +15,0 m² terasa

E.6.2.....4+kk
 98,5 m²
 +15,0 m² terasa

F.2.1.....3+kk
84,5 m²
+4,5 m² lodžie

F.2.2.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

F.2.3.....4+kk
98,5 m²
+9,0 m² lodžie

F.2.4.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

F.2.5.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

F.2.6.....1+kk
28,5 m²

- F.3.1.....3+kk
84,5 m²
+4,5 m² lodžie

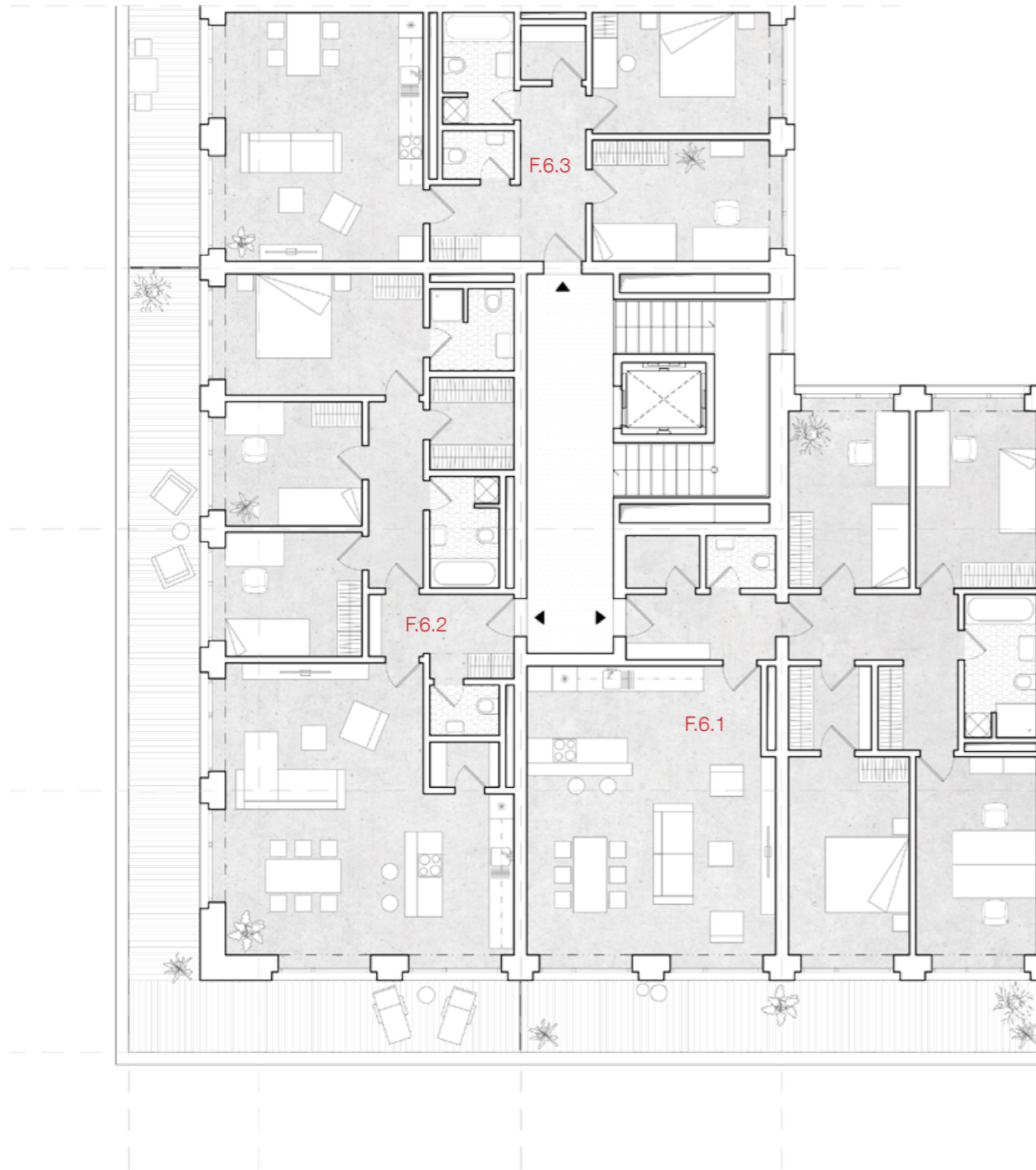
- F.3.2.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

- F.3.3.....4+kk
98,5 m²
+9,0 m² lodžie

- F.3.4.....2+kk
48,5 m²
+4,5 m² lodžie

- F.3.5.....3+kk
84,5 m²
+4,5 m² lodžie

F.6.1.....5+kk
 130,5 m²
 +20,5 m² terasa

F.6.2.....4+kk
 110,0 m²
 +43,5 m² terasa

F.6.3.....3+kk
 76,5 m²
 +10,5 m² terasa

CELKOVÉ BILANCE

PLOCHY

plocha parcely	3 240 m ²
zastavěná plocha	2 965 m ²
bytová plocha	8 050 m ²
plocha teras a lodžii	790 m ²
plocha domovních komunikací	875 m ²
plocha garáží a domovního zázemí	6 780 m ²
komerční plochy a nebytové prostory	1 690 m ²
vnitroblok	545 m ²
celkem	18 730 m ²

TYPY A POČET BYTŮ

1+kk	7
2+kk	29
3+kk	37
4+kk	31
5+kk	8
celkem	112

POČET NEBYTOVÝCH PROSTOR

administrativa s malou návštěvností do 50 m ²	3
obchody jednotlivé v parteru do 70 m ²	7
obchody jednotlivé v parteru nad 70 m ²	3
služby a drobné provozovny	1
celkem	14

PARKOVACÍ PLOCHA

bydlení - byt do 100m ² celkové plochy (1 jedn./1 stání)	96 jednotek
bydlení - byt nad 100m ² celkové plochy (1 jedn./2 stání)	16 jednotek
administrativa s malou návštěvností (50m ² /1 stání)	3 stání
požadovaný počet	131 stání
navrhovaný počet	144 stání

(rezerva pro komerční plochy)

ZÁVĚR

Diplomová práce se zabývá návrhem bytového bloku v městské části Praha Žižkov. Hlavním cílem bylo navrhnout bytový dům, který svou formou doplní jinak kompaktní zástavbu a zaplní prázdné místo v urbanistické struktuře lokality. Důležitými aspekty hmotového a funkčního řešení jsou návaznosti na okolí a pochopení spojitostí v území. Mým záměrem bylo navrhnout stavbu, která svým řešením bude komunikovat s okolím a přinese přidanou hodnotu nejen pro rezidenty, ale i kolemjdoucí. Výrazným prvkem stavby je podloubí v ulici Koněvova, které nabízí útočiště a komornější atmosféru v jinak rušné a dopravně vytížené ulici. Návrh nabízí mimo živého parteru i klidové prostředí pro rezidenty v podobě soukromého vnitrobloku, který svou uzavřeností vytváří pocit klidu.

Na základě veškerých dostupných dat a informací vznikla podoba projektu, která svým řešením doplňuje urbanistickou strukturu a dotváří tak celkový vzhled lokality. Uzavřený blok má ambice zapadnout a nabídnout obyvatelům kvalitní bydlení v dříve opomíjené městské části.

PODĚKOVÁNÍ

Na závěr diplomové práce bych rád poděkoval celému vedení ateliéru Stempel-Beneš za cenné rady, připomínky a podnětné inspirace během celého průběhu práce. Dále také všem ostatním odborným konzultantům.

V neposlední řadě patří velké díky především rodině a blízkým za všechny formy jejich podpory, trpělivosti a pomoci při studiu a práci.

ČESKÉ VYSOKÉ UČENÍ TECHNICKÉ V PRAZE	
FAKULTA ARCHITEKTURY	
AUTOR, DIPLOMANT:	Bc. Dan Gronwaldt
AR 2020/2021, ZS	
NÁZEV DIPLOMOVÉ PRÁCE:	BYTOVÝ DŮM-ŽIŽKOV
(ČJ)	
(AJ)	THE APARTMENT HOUSE-ŽIŽKOV
JAZYK PRÁCE:	český
Vedoucí práce:	prof. Ing. arch. Ján Stempel Ústav: 15127 Ústav navrhování I
Oponent práce:	Ing. arch. Alexandr Skalický
Klíčová slova (česká):	bytový dům, blok, dostavba, Praha, Žižkov
Anotace (česká):	Předmětem diplomové práce je bytový dům v městské části Praha-Žižkov, mezi ulicemi Koněvo-va, Ostromečská, Roháčova a Kaplířova. Navržený objekt nabízí bydlení v dispozicích od 1+kk po 5+kk, včetně nadstandardních bytů. V parteru domu jsou umístěny komerční jednotky, parkování je zajištěno v podzemních patrech. Architektonické řešení má doplnit urbanistickou strukturu a kompozici lokality.
Anotace (anglická):	The subject of the diploma thesis is an apartment house in a city part Prague-Žižkov, between Koněvo-va, Ostromečská, Roháčova and Kaplířova streets. The main function of the building is housing with a range of the flats from studios to four rooms flats with a kitchenette, including premium apartments. The commercial units are located in the parterre and parking is provided in the basement. The design should complete urban structure and composition of the area.

Prohlášení autora

Prohlašuji, že jsem předloženou diplomovou práci vypracoval samostatně a že jsem uvedl veškeré použité informační zdroje v souladu s „Metodickým pokynem o etické přípravě vysokoškolských závěrečných prací.“

V Praze dne 12.1.2021

podpis autora-diplomanta

Tento dokument je nedílnou a povinnou součástí diplomové práce / portfolia a CD.

České vysoké učení technické v Praze, Fakulta architektury

2/ ZADÁNÍ diplomové práce

Mgr. program navazující

jméno a příjmení: DAN GRONWALDT
 datum narození: 12.4.1994
 akademický rok / semestr: 2020/2021 ZS
 obor: ARCHITEKTURA A URBANISMUS
 ústav: 15127 ÚSTAV NAVRHOVÁNÍ I
 vedoucí diplomové práce: PROF. ING. ARCH. JÁN STEMPEL
 téma diplomové práce: BYTOVÝ DŮM - ŽIŽKOV
 viz přihláška na DP

zadání diplomové práce:

1/ popis zadání projektu a očekávaného cíle řešení

CÍLEŤ PROJEKTU/NAVRHU JE ZPRACOVÁNÍ CHYBĚJÍCÍHO BUDOV.
 ŘEŠENÉ ÚZEMÍ SE NACHÁZÍ V HĚSTĚCĚ ČÁSTI PRAHA 3 - ŽIŽKOV.

2/

Pro AU/ součástí zadání bude jasně a konkrétně specifikovaný stavební program

Pro D/ součástí zadání budou jasně a konkrétně specifikované jednotlivé fáze projektu, které jsou nezbytnou součástí řešení

NÁVAZNOST NA OKOLÍ, DEFINOVÁNÍ Hmot. PARTERU, SPOLEČNÝCH PROSTOR,
 VNITROBLUČNÝ A STATISTICKÝ BYTOVÝ VEDROTEK.

3/ popis závěrečného výsledku, výstupy a měřítka zpracování

ANALYTICKÁ ČÁST, AUTORSKÁ ZPRÁVA, ŠÍŘEŠÍ VĚTAHY K OKOLÍ,
 SITUACE, PŮDORYSY, ŘEŠÍ, POHLEDY, VIZUALIZACE

4/ seznam dalších dohodnutých částí projektu (model)

FYZICKÝ MODEL
 PORTFOLIO
 PLAKÁT - PŮVINNÝ GRAFICKÝ VÝSTUP
 CD

Datum a podpis studenta 17.9.2020

Datum a podpis vedoucího DP

Datum a podpis děkana FA ČVUT

registrováno studijním oddělením dne

27-10-2020

17.9.20

ZDROJE

Bibliografie

JEHLÍK, Jan: Rukověť urbanismu, architektura navrhování a poznávání architektury, Praha: Ausdruck Books 2016, 250 s., ISBN:978-80-260-9558-3

GEHL, Jan: Život mezi budovami, užívání veřejných prostranství, Brno: nadace Partnerství 2000, 202 s., ISBN: 80-858-3479-0

NEUFERT, Ernst. Navrhování staveb. 2. české vyd. Consultinvest Interna, 2000. ISBN 8090148662

ČVANČARA, Jaroslav a Miroslav ČVANČARA. Městská část Praha 3 v proměnách času. [Praha]: Úřad městské části Praha 3, [2019]. ISBN 978-80-907308-2-3.

Online normy

Česká agentura pro standardizaci poskytla FA ČVUT v Praze výlučné právo k využívání své licence na volný přístup k vydaným normám pro studenty a pedagogy

ČSN 73 4301 Obytné budovy
ČSN 73 0802 Požární bezpečnost staveb
ČSN 73 6056 Odstavné a parkovací plochy silničních vozidel
ČSN 73 6058 Jednotlivé, řadové a hromadné garáže
ČSN 73 4130 Schodiště a šikmé rampy - základní požadavky
ČSN 73 4108 Hygienická zařízení a šatny

Česká agentura pro standardizaci. Česká agentura pro standardizaci [online]. Copyright © [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: <https://www.agentura-cas.cz/>

Mapové a geografické podklady

ČÚZK - Úvod. ČÚZK - Úvod [online]. Copyright © [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: <https://www.cuzk.cz/>

Mapy.cz. Mapy.cz [online]. Dostupné z: <https://mapy.cz/zakladni?x=14.4976000&y=50.1202000&z=11>

Pražské mapy. Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy [online]. Dostupné z: <https://www.iprpraha.cz/clanek/1312/prazske-mapy>

Úvod | Geoportál hl. m. Prahy. Úvod | Geoportál hl. m. Prahy [online]. Dostupné z: <https://www.geoportalpraha.cz/>

eVýdej. eVýdej [online]. Dostupné z: <https://evydej.iprpraha.cz/>

Georeport. Georeport [online]. Dostupné z: <https://georeport.iprpraha.cz/>

3D model. Start Page - (*) .iprpraha.cz [online]. Copyright © [cit. 10.01.2021]. Dostupné z: <https://app.iprpraha.cz/apl/app/model3d/>

Výkresy územního plánu. Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy [online]. Dostupné z: <https://www.iprpraha.cz/vykresyup>

Web

Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy [online]. Copyright © [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: https://www.iprpraha.cz/uploads/assets/dokumenty/ssp/analyzy/bydleni_realitni_trh/stav_vyvoj_obecniho_bytoveho_fondu_v_mc_prahy_f.pdf

Ministerstvo pro místní rozvoj ČR - Bydlení v České republice v číslech (srpen 2019). Object moved [online]. Copyright ©2020 Ministerstvo pro místní rozvoj ČR, všechna práva vyhrazena [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: [https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/bytova-politika/statistiky-analyzy/statistiky-z-oblasti-bytove-politiky/bydleni-v-ceske-republice-v-cislech-\(s-rpen-2019\)](https://www.mmr.cz/cs/ministerstvo/bytova-politika/statistiky-analyzy/statistiky-z-oblasti-bytove-politiky/bydleni-v-ceske-republice-v-cislech-(s-rpen-2019))

Bakalářská práce_autor: Tereza Poláčková_Digitální repozitář UK [online]. Copyright © [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: https://dspace.cuni.cz/bitstream/handle/20.500.11956/76387/BPTX_2012_2_11210_0_345099_0_136416.pdf?sequence=1&isAllowed=y

Žižkov – Wikipedie. [online]. Dostupné z: <https://cs.wikipedia.org/wiki/%C5%BD%C5%BEkov>

Historie | Praha 3. Praha 3 [online]. Copyright © Městská část Praha 3 [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: <https://www.praha3.cz/radnicni-noviny/o-mc-praha-3/historie>

Stavbaweb.cz – stempel & tesar architekti: Projekt bytového domu v Praze na Žižkově. Stavbaweb.cz – odborný portál o architektuře a stavebnictví [online]. Dostupné z: <https://www.stavbaweb.cz/stempel-tesar-architekti-projekt-bytoveho-domu-v-praze-na-zizkov-2217/clanek.html>

Institut plánování a rozvoje hl. m. Prahy [online]. Copyright © [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: https://www.iprpraha.cz/uploads/assets/psp_final.pdf

268/2009 Sb. Vyhláška o technických požadavcích na stavby. Zákony pro lidi - Sbírka zákonů ČR v aktuálním konsolidovaném znění [online]. Copyright © AION CS, s.r.o. 2010 [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: <https://www.zakonyprolidi.cz/cs/2009-268>

Metropolitní Plán Prahy. 302 Found [online]. Copyright © [cit. 10.01.2021]. Dostupné z: <https://plan.app.iprpraha.cz/vykresy/>

Vyhláška 10/1993 (Portál hlavního města Prahy). 302 Found [online]. Copyright © 2021 [cit. 10.01.2021]. Dostupné z: https://www.praha.eu/jnp/cz/o_meste/vyhlasiky_a_narizeni/vyhledavani_v_pravnich_predpisech/rok_1993/vyhlasika_cislo_10_ze_dne_28_09_1993.html

archiweb.cz - Bytový dům Koněvova-Roháčova-Budovcova-Kaplířova. archiweb.cz [online]. Copyright © Archiweb, s.r.o. 1997 [cit. 13.01.2021]. Dostupné z: <https://www.archiweb.cz/b/bytovy-dum-konevova-rohacova-budovcova-kaplirova-studie>

Fotografie a obrázky

staré pohlednice Praha Žižkov. stará Praha [online]. Copyright © EPOQUE 1900, spol. s r.o. [cit. 09.01.2021]. Dostupné z: <https://www.starapraha.cz/pohlednice-praha-zizkov.php>

Historické fotografie. Historické fotografie [online]. Dostupné z: <http://www.fotohistorie.cz/Default.aspx>